

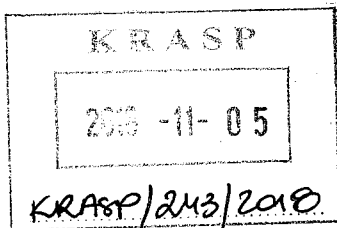

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

Warszawa, dnia 29 października 2018 r.

GMS-WP-173-287/18

Przewodniczący
Konferencji Rektorów
Akademickich Szkół Polskich
Pan prof. dr hab. inż. Jan Szmidt

Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – na podstawie art. 329 ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668) - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych, z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

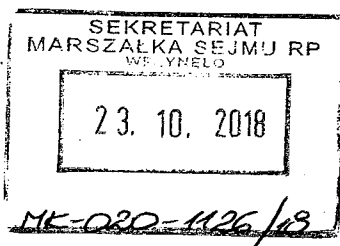

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 23 października 2018 r.

RM-10-161-18

Pan Marek KUCHARCZYŃSKI

Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Warszawa, 19 października 2018 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.938.2018 / 15/JS

dot.: RM-10-161-18 z 16.10.2018 r.

Pan
Jacek Sasin
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów

Do wiadomości:
Pan Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, 1293 i 1669) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 1 w pkt 17 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 18–20 w brzmieniu:

„18) beneficjentem jest, niezależnie od jakichkolwiek innych dysfunkcji, osoba:

- a) niewidoma lub
- b) z dysfunkcją narządu wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby sprawność wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna ze sprawnością wzroku osoby bez takiej dysfunkcji, i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu, jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub
- c) z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu, jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub
- d) która ze względu na inną dysfunkcję fizyczną nie jest w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią lub też skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie;

19) upoważnionym podmiotem jest jednostka sektora finansów publicznych, instytucja oświatowa, uczelnia lub niedziałająca w celu osiągnięcia zysku organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego, która w ramach swoich statutowych zadań prowadzi działania na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji;

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 242 z 20.09.2017, str. 6).

- 20) kopią utworu w dostępnym formacie jest kopia:
- a) powstała w wyniku działania niezbędnego w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu jak ten, z którego korzysta osoba bez dysfunkcji, o których mowa w pkt 18,
  - b) sporządzona z kopii, o której mowa w lit. a.”;
- 2) w art. 33¹ dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, polegające na zwielokrotnianiu utworów wyrażonych słowem pisanym, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi lub notacją oraz związanych z nimi utworów plastycznych lub fotograficznych, udostępnionych publicznie w jakikolwiek sposób, oraz rozpowszechnianiu tych utworów, na rzecz beneficjentów, odbywa się na zasadach określonych w oddziale 3¹.”;
- 3) w rozdziale 3 po oddziale 3 dodaje się oddział 3¹ w brzmieniu:
- „Oddział 3¹

Dozwolony użytek na rzecz beneficjentów

Art. 35a. 1. Beneficjent lub osoba działająca w jego imieniu może zwielokrotniać utwory w celu wykonania kopii utworów w dostępnych formatach.

2. Upoważniony podmiot może:

- 1) zwielokrotniać utwory w celu wykonania kopii utworów w dostępnych formatach;
- 2) rozpowszechniać kopie utworów w dostępnych formatach, sporządzone samodzielnie lub otrzymane od innego upoważnionego podmiotu, wśród beneficjentów oraz upoważnionych podmiotów.

3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być dokonywane wyłącznie w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu jak ten, z którego korzystają osoby bez dysfunkcji, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 18.

4. W przypadku rozpowszechniania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, wśród beneficjentów, beneficjent uprawdopodobnia istnienie okoliczności, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 18, w szczególności przez oświadczenie w formie pisemnej lub dokumentowej, przedłożenie zaświadczenia lekarskiego, orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

5. Postanowienia umów sprzeczne z ust. 1 lub 2 są nieważne.

Art. 35b. Upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podejmuje:

- 1) z zachowaniem należytej staranności działania, o których mowa w art. 35a ust. 2, i prowadzi dokumentację tych działań;
- 2) odpowiednie działania służące zniechęcaniu do niedozwolonego zwielokrotniania i rozpowszechniania kopii utworów w dostępnych formatach.

Art. 35c. 1. Upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udostępnia na swojej stronie podmiotowej i na bieżąco aktualizuje:

- 1) wykaz utworów, których kopie w dostępnych formatach posiada, oraz informacje o rodzajach tych formatów;
- 2) nazwy i dane kontaktowe upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii utworów w dostępnych formatach;
- 3) informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w art. 35b.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być udostępniane dodatkowo w sposób zwyczajowo przyjęty dla danego upoważnionego podmiotu.

Art. 35d. 1. Na żądanie beneficjenta, upoważnionego podmiotu lub uprawnionego, któremu przysługują autorskie prawa majątkowe, upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje informacje, o których mowa w art. 35c ust. 1 pkt 1 i 2.

2. Informacje, o których mowa w art. 35c ust. 1 pkt 1 i 2, przekazuje się beneficjentowi w formie zapewniającej mu możliwość zapoznania się z ich treścią.

Art. 35e. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na wniosek upoważnionego podmiotu z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przekazuje Komisji Europejskiej informacje o nazwie oraz danych kontaktowych tego podmiotu. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego stwierdza w drodze decyzji, że zgłaszający informacje podmiot nie jest upoważnionym podmiotem.”;

- 4) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. 1. Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3–5, art. 20, art. 23, art. 23¹, art. 27, art. 28, art. 33²–33⁵, art. 49 ust. 2, art. 56, art. 60 i art. 62.

2. Do programów komputerowych art. 33¹ stosuje się wyłącznie w zakresie, o którym mowa w art. 33¹ ust. 2.”;

5) art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Art. 101. Do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 6¹, art. 8 ust. 2, art. 35⁵–35⁹, art. 35a–35e, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. poz. 1402, z 2004 r. poz. 959 oraz z 2007 r. poz. 662 i 1238) w art. 8 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) dla dobra osób niepełnosprawnych będących beneficjentami w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, odpowiednio na zasadach określonych w rozdziale 3 w oddziale 3¹ tej ustawy.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Część ogólna – wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Celem projektowanej nowelizacji jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 242 z 20.09.2017, str. 6), zwanej dalej „Dyrektywą 2017/1564”. Dyrektywa 2017/1564 weszła w życie z dniem 10 października 2017 r., a termin jej implementacji upłynął w dniu 11 października 2018 r.

Dyrektywa 2017/1564 zmierza do dostosowania prawa unijnego do międzynarodowych zobowiązań Unii Europejskiej wynikających z decyzji Rady z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, przyjętego w dniu 27 czerwca 2013 r. podczas Konferencji Dyplomatycznej Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (Dz. Urz. UE 115 z 17.04.2014, str. 1), zwanego dalej „Traktatem z Marrakeszu”, jak również z Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, zwanej dalej „konwencją”, która została sporządzona w Nowym Jorku w dniu 13 grudnia 2006 r.

Traktat z Marrakeszu nakłada na strony obowiązek określenia wyjątków i ograniczeń w odniesieniu do praw autorskich i praw pokrewnych na potrzeby osób niewidomych, słabowidzących i osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, w celu zapewnienia transgranicznej wymiany kopii książek pomiędzy państwami będącymi stronami Traktatu z Marrakeszu. Wymiana kopii powinna dotyczyć także książek mówionych (audiobooków) oraz innych materiałów drukowanych w specjalnych formatach umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym. Konwencja natomiast zobowiązuje strony do podejmowania wszelkich odpowiednich kroków, zgodnie z prawem międzynarodowym, w celu

zapewnienia, aby przepisy chroniące prawa własności intelektualnej nie stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminującej przeszkody w dostępie osób niepełnosprawnych do materiałów kulturalnych.

Na gruncie prawa europejskiego dozwolony użytek utworów chronionych prawem autorskim jest zharmonizowany w dyrektywie 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 167 z 22.06.2001, str. 10), zwanej dalej „Dyrektywą 2001/29/WE”, jednak większość z przewidzianych w niej wyjątków ma charakter fakultatywny. Dotyczy to również wyjątku na rzecz osób niepełnosprawnych, określonego w art. 5 ust. 3 lit. b Dyrektywy 2001/29/WE, przez co sposób i zakres jego implementacji w państwach członkowskich nie jest jednolity. Mimo implementacji tego wyjątku do większości prawodawstw krajowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, osoby niewidome, słabowidzące lub osoby z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, w praktyce nadal napotykają przeszkody w dostępie do książek i innych materiałów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi. Ponadto dotychczasowa regulacja unijna kształtująca wyjątek na rzecz osób niepełnosprawnych nie dotyczy programów komputerowych, a wyjątek taki nie był dotychczas przewidziany również w stosunku do praw do baz danych. Natomiast podlegająca wdrożeniu Dyrektywa 2017/1564 kreuje nowy wyjątek obejmujący zarówno prawa harmonizowane w Dyrektywie 2001/29/WE, jak i prawa do programów komputerowych oraz baz danych (nie tylko w zakresie, w jakim są one chronione prawem autorskim, lecz także prawem *sui generis*).

Najważniejsze cele Dyrektywy 2017/1564 zostały określone w następujący sposób:

- „(...) dyrektywa (...) ma na celu poprawę dostępności książek, w tym książek elektronicznych, czasopism, gazet, magazynów oraz innych rodzajów tekstu pisanego, notacji, w tym zapisu nutowego, oraz innych materiałów drukowanych, w tym również w formie dźwiękowej, cyfrowych lub analogowych, internetowych lub pozainternetowych, w formatach, dzięki którym te utwory i inne przedmioty objęte ochroną stają się dostępne dla tych osób zasadniczo w takim samym stopniu jak dla osób bez takiego ograniczenia lub niepełnosprawności” (motyw 7 preambuły);
- „celem przyjęcia niniejszej dyrektywy jest zapewnienie przez Unię beneficjentom dostępu do książek i innych materiałów drukowanych w dostępnych formatach na

całym rynku wewnętrznym. Niniejsza dyrektywa stanowi zatem zasadniczy krok do poprawy dostępu osób niepełnosprawnych do utworów” (motyw 18 preambuły).

Realizując powyższe założenia, przepisy dyrektywy określają:

- definicję utworu lub innego przedmiotu ochrony, beneficjenta, kopii w dostępnym formacie oraz upoważnionego podmiotu (art. 2);
- zakres dozwolonego korzystania (art. 3);
- regulację dotyczącą dostępu do kopii w dostępnych formatach na rynku wewnętrznym (art. 4);
- obowiązki upoważnionych podmiotów (art. 5);
- regulację dotyczącą przejrzystości i wymiany informacji (art. 6).

Analizując zagadnienia, których dotyczy Dyrektywa 2017/1564, należy mieć na uwadze szerszy kontekst, w szczególności rozporządzenie, którego projekt był procedowany równocześnie z projektem dyrektywy, tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1563 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem (Dz. Urz. UE L 242 z 20.09.2017, str. 1), zwane dalej „Rozporządzeniem 2017/1563”. Rozporządzenie wypełnia zobowiązania Unii Europejskiej wynikające z Traktatu z Marrakeszu, w relacjach między Unią a państwami trzecimi będącymi stronami Traktatu z Marrakeszu, w zakresie transgranicznej wymiany utworów w dostępnych formatach.

Z kolei na gruncie obowiązującego w Polsce stanu prawnego, zgodnie z treścią art. 33¹ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, z późn. zm.), zwanej dalej „Ustawą”, *„wolno korzystać z już rozpowszechnionych utworów dla dobra osób niepełnosprawnych, jeżeli to korzystanie odnosi się bezpośrednio do ich upośledzenia, nie ma zarobkowego charakteru i jest podejmowane w rozmiarze wynikającym z natury upośledzenia”*. W ten sposób art. 33¹ Ustawy stanowi pełną implementację fakultatywnego wyjątku przewidzianego w artykule 5 ust. 3 lit. b Dyrektywy 2001/29/WE. Przepis ten umożliwia korzystanie z utworów dla dobra i na rzecz osób niepełnosprawnych w możliwie najszerszym

zakresie, nie określa jednak zasad wymiany kopii między uprawnionymi do tego podmiotami, co w praktyce – w zestawieniu z brakiem harmonizacji tego wyjątku na poziomie europejskim – może stanowić jedną z barier dla transgranicznej wymiany kopii książek. Projektowana zmiana przepisów ma na celu ustalenie kręgu podmiotów upoważnionych oraz wprowadzenie zasad wymiany kopii, zbieżnych z zasadami wprowadzanymi w innych państwach europejskich oraz zasadami obowiązującymi na podstawie Rozporządzenia 2017/1563, co w konsekwencji ma prowadzić do stworzenia spójnego międzynarodowego środowiska, sprzyjającego transgranicznej wymianie kopii w dostępnych formatach. Analogiczny dozwolony użytek przewidziany zostanie również w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. poz. 1402, z późn. zm.).

II. Część szczegółowa – przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana, oraz wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Na gruncie obowiązujących przepisów dozwolony użytek na rzecz osób niepełnosprawnych nie ma zróżnicowanego charakteru w odniesieniu do różnych form niepełnosprawności. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 33¹ Ustawy „*wolno korzystać z już rozpowszechnionych utworów dla dobra osób niepełnosprawnych, jeżeli to korzystanie odnosi się bezpośrednio do ich upośledzenia, nie ma zarobkowego charakteru i jest podejmowane w rozmiarze wynikającym z natury upośledzenia*”. Dotychczasowe brzmienie art. 33¹ Ustawy stanowi odzwierciedlenie fakultatywnego wyjątku określonego w art. 5 ust. 3 lit. b Dyrektywy 2001/29/WE. Dyrektywa 2017/1564 w celu usprawnienia obiegu kopii utworów tekstowych w formatach dostępnych dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem wprowadza odrębny, obligatoryjny reżim w zakresie korzystania z tych utworów na rzecz osób niewidomych lub z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania. W związku z powyższym, istnieje potrzeba odrębnego uregulowania dozwolonego użytku, o którym mowa w dotychczasowym art. 33¹ Ustawy, w zakresie objętym Dyrektywą 2017/1564, w odniesieniu do zwielokrotniania i rozpowszechniania utworów w postaci książki, czasopisma, gazety, magazynu lub innego rodzaju tekstu pisanego, notacji, w tym zapisu nutowego oraz związanych z nimi ilustracji, we wszelkich formach na

rzecz osób niepełnosprawnych, określonych w projektowanej nowelizacji jako *beneficjenci*. Projektowana regulacja ponadto obejmuje dozwolonym użytkowaniem korzystanie z przedmiotów praw pokrewnych we wskazanym powyżej zakresie, a także korzystanie z utworów komputerowych oraz praw *sui generis* do baz danych, które do tej pory nie było w ogóle objęte dozwolonym użytkowaniem na rzecz osób niepełnosprawnych.

Art. 1 projektu

1) projektowany art. 6 ust. 1 pkt 18 Ustawy

1. W projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 18 określono podmioty, które są uprawnione do korzystania z utworów na gruncie projektowanego wyjątku. Podstawowym celem Dyrektywy 2017/1564 jest wyrównywanie szans w dostępie do określonych dóbr niematerialnych przez osoby niepełnosprawne, jeżeli niepełnosprawność ta powoduje trudności z zapoznaniem się z drukiem. Należy zauważyć, że Dyrektywa 2017/1564 nie dotyczy wyłącznie niepełnosprawności związanej z upośledzeniem wzroku lub postrzegania, ale też niepełnosprawności fizycznej, która uniemożliwia np. trzymanie książki, a także niepełnosprawności mającej podłoże neurologiczne.
2. Podobnie jak w Dyrektywie 2017/1564 w projekcie nowelizacji wyróżnia się cztery kategorie podmiotów mogących korzystać z projektowanego dozwolonego użytku. Wspólną cechą wszystkich kategorii jest to, że obejmują one wyłącznie osoby niepełnosprawne, które ze względu na tę niepełnosprawność mają ograniczoną – w stosunku do osób bez takiej niepełnosprawności – zdolność czytania. Mimo, iż w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 18 nie posłużono się pojęciem niepełnosprawności, przesłanka ta wynika z art. 33¹ ust. 1, który przesądza, że korzystanie, o którym mowa w tym przepisie, może być realizowane wyłącznie na rzecz osób niepełnosprawnych. Tak jak w przypadku dotychczas obowiązującego art. 33¹ Ustawy¹⁾ – chodzi o faktyczną niepełnosprawność, nie ma potrzeby odwoływania się przy tym do spełniania jakichkolwiek warunków formalnych przez beneficjentów. Korzystanie z utworów na gruncie projektowanego przepisu nie wymaga więc obligatoryjnego przedstawiania, np. zaświadczeń o stopniu niepełnosprawności. Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 35a ust. 4, zaświadczenie takie będzie stanowiło

---

¹⁾ S. Stanisławska-Kloc, w: *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, D. Flisak (red.), Komentarz LEX, Warszawa 2015, s. 540.

natomiast jedną z dopuszczalnych form uprawdopodobnienia wystąpienia przesłanek, o których mowa w definicji.

3. Do pierwszej kategorii beneficjentów zaliczane są osoby niewidome. Druga kategoria dotyczy osób z dysfunkcją narządu wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby sprawność ich wzroku stała się zasadniczo równoważna ze sprawnością wzroku osób bez takiej dysfunkcji, i które w związku z tym nie są w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu jak osoby bez takiej dysfunkcji. Powyższe oznacza, że – po pierwsze – dysfunkcja określona w przedmiotowym punkcie nie może zostać wyeliminowana przez np. okulary korekcyjne, szkła kontaktowe lub dostępne zabiegi medyczne. Nie oznacza to jednak konieczności wykorzystania wszystkich możliwych medycznych procedur diagnostycznych i metod leczenia²⁾, lecz jedynie tych, na które osoby chcące z nich skorzystać mogą sobie pozwolić ze względów finansowych. Trzecia kategoria to osoby z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, które w związku z tym nie są w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu jak osoby bez takiej dysfunkcji. Nie chodzi tu o dysfunkcję związaną z nieprawidłowym widzeniem, lecz o dysfunkcję uniemożliwiającą normalne czytanie, mającą najczęściej podłoże neurologiczne. Ostatnią kategorią są osoby, które ze względu na inną dysfunkcję fizyczną nie są w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią, skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie. Objęte tą kategorią są więc osoby z dysfunkcją fizyczną wywołaną m.in. przez urazy mózgu czy choroby układu nerwowego, które uniemożliwiają normalne czytanie, choć nie są związane z upośledzeniem wzroku.

4. Przy okazji definiowania drugiej i trzeciej kategorii beneficjentów w projektowanym przepisie odwołano się do kategorii „utworów wyrażonych słowem pisanym”. Pojęcie *utwory wyrażone słowem pisanym* (zastosowane jednolicie zarówno w definicji z art. 6 ust. 1 lit. b i c, jak i w art. 33¹ ust. 2) koresponduje z treścią art. 1 ust. 2 pkt 1 Ustawy, równocześnie stanowiąc odpowiednik wyrażenia użytego w Dyrektywie 2017/1564.

---

²⁾ W uzgodnionym oświadczeniu dotyczącym art. 3 lit. b Traktatu z Marrakeszu wskazano, że zwrot „niepoddającą się korekcji” nie oznacza konieczności wykorzystania wszystkich możliwych medycznych procedur diagnostycznych i metod leczenia.

2) projektowany art. 6 ust. 1 pkt 19 Ustawy

1. W projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 19 Ustawy zdefiniowano pojęcie upoważnionego podmiotu. W Dyrektywie 2017/1564 „upoważniony podmiot” oznacza podmiot, który został upoważniony lub uznany przez państwo członkowskie do prowadzenia niekomercyjnej działalności na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji. Pojęcie to obejmuje również instytucje publiczne lub organizacje nienastawione na zysk oferujące takie usługi beneficjentom w ramach swoich głównych działań, obowiązków instytucjonalnych lub w ramach swoich zadań realizowanych w interesie publicznym. Mogą to być więc w praktyce organizacje zarówno publiczne, jak i prywatne, w szczególności biblioteki czy placówki edukacyjne, jeśli jednym z ich podstawowych zadań lub elementem misji realizowanej w interesie publicznym jest świadczenie niekomercyjnych usług na rzecz osób z dysfunkcjami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem.
2. Projektowana regulacja nie wprowadza obowiązku formalnego upoważnienia lub uznania podmiotu przez jakiegokolwiek organ władzy publicznej. W celu korzystania z utworów na zasadach określonych w projektowanym wyjątku, wystarczy spełnienie przez dany podmiot przesłanek określonych w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 19 Ustawy. Zgodnie z wprowadzoną definicją upoważnionym podmiotem jest jednostka sektora finansów publicznych, instytucja oświatowa, uczelnia lub niedziałająca w celu osiągnięcia zysku organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego, która w ramach swoich statutowych zadań prowadzi działania na rzecz beneficjentów.
3. Projektowana definicja swoim zakresem obejmuje te same kategorie podmiotów, które zostały przewidziane w Dyrektywie 2017/1564, jednak posługuje się pojęciami będącymi już częścią polskiego ustawodawstwa. Pierwszym z nich jest pojęcie „jednostki sektora finansów publicznych”, odpowiadające zakresowo użytemu w dyrektywie terminowi „instytucje publiczne”. W art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.) przywołany został katalog podmiotów, które tworzą sektor finansów publicznych. Wymienione w tym przepisie podmioty będą więc – na gruncie projektowanej nowelizacji – uprawnione do korzystania z utworów na zasadach wynikających z projektowanego wyjątku. W przypadku drugiej kategorii podmiotów upoważnionych posłużono się terminem „organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego”, który ma

zastosowanie do podmiotów mających zdolność prawną, spełniających określone przesłanki:

- działalność takiej organizacji nie może być prowadzona w celu osiągnięcia zysku,
- organizacja w ramach swoich zadań statutowych prowadzi działania na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji.

Działalnością pożytku publicznego – na gruncie art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o wolontariacie” – jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych. Sfera zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy o wolontariacie obejmuje m.in. zadania w zakresie pomocy społecznej, nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania lub działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Należy podkreślić, że zgodnie z ustawą o wolontariacie, działalność pożytku publicznego mogą prowadzić, oprócz organizacji pozarządowych, również podmioty wymienione enumeratywnie w art. 3 ust. 3 ustawy o wolontariacie, tj.:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463, z późn. zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Powyżej opisany termin „organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego” wraz z zastrzeżonymi warunkami działania nienastawionego na zysk oraz prowadzenia działań na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub

dostępu do informacji, odpowiada – określonej w Dyrektywie 2017/1564 – drugiej kategorii podmiotów.

W celu zapewnienia, aby w gronie upoważnionych podmiotów znalazły się wszystkie instytucje edukacyjne, w projektowanym przepisie wyraźnie wskazano, zdefiniowane w art. 6 ust. 1 pkt 13 Ustawy, instytucje oświatowe, a także uczelnie.

3) projektowany art. 6 ust. 1 pkt 20 Ustawy

1. W dodawanym art. 6 ust. 1 pkt 20 Ustawy zdefiniowano pojęcie *kopii utworu w dostępnym formacie*. Pojęcie to ma szczególne znaczenie ze względu na fakt, iż dozwolone korzystanie z przedmiotowych utworów na rzecz beneficjentów może polegać wyłącznie na zwielokrotnianiu i rozpowszechnianiu kopii utworów objętych projektowaną definicją³⁾. Przy konstruowaniu definicji odwołano się do wskazania dwóch dopuszczalnych sposobów powstania takiej kopii. Kopią utworu w dostępnym formacie na gruncie projektowanych przepisów może więc być: „a) kopia powstała w wyniku działania, niezbędnego w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu, jak ten, z którego korzystają osoby bez dysfunkcji, o których mowa w pkt 18, b) kopia sporządzona z kopii, o której mowa w lit. a.”.
2. Kopią utworu w dostępnym formacie będzie więc np. egzemplarz czy też kopia cyfrowa książki mówionej, e-booka, książki w alfabecie *Braille’a* bądź w dużym druku, sporządzone przy użyciu książki drukowanej lub cyfrowej ze względu na konieczność dostosowania jej formy do potrzeb osoby niewidomej. Z tak wykonanej kopii można sporządzić również – w zakresie usprawiedliwionym potrzebami konkretnych beneficjentów – kolejne kopie (np. przez stworzenie kopii ze sporządzonej przez upoważniony podmiot książki mówionej, bez podejmowania dodatkowych działań, o których mowa w lit. a). Takie kopie – zgodnie z dodawanym art. 6 ust. 1 pkt 20 lit. b Ustawy – będą również uznawane za kopie w dostępnym formacie.
3. W rozumieniu projektowanego przepisu nie będzie natomiast kopią utworu w dostępnym formacie kopia wykonana z publicznie udostępnionej przez uprawnionego kopii utworu niewymagającej dalszych działań z punktu widzenia potrzeb wywołanych dysfunkcją konkretnego rodzaju. W związku z powyższym na gruncie projektowanego

---

³⁾ Nt. dozwolonych form korzystania patrz: uzasadnienie do projektowanego art. 35a ust. 1.

przepisu kopia wykonana z publicznie udostępnionego przez uprawnionego audiobooka czy też e-booka będzie kopią utworu w dostępnym formacie w rozumieniu ustawy wyłącznie, jeżeli utwór w takiej formie nadal wymagał zmian z punktu widzenia celu, o którym mowa w lit. a⁴⁾. Nie jest więc możliwe m.in. sporządzenie kopii z dostępnego dla beneficjenta audiobooka niewymagającego zmian formatu ze względu na potrzeby takiego beneficjenta. Powyższe rozróżnienie pozostaje w spójności z celem projektowanego wyjątku, który ma służyć określonym kategoriom beneficjentów. Definicja kopii utworu w dostępnym formacie – w porównaniu z definicją zawartą w art. 2 pkt 3 Dyrektywy 2017/1564 – została doprecyzowana w taki sposób, aby zgodnie z celem wskazanym w Dyrektywie 2017/1564, umożliwić sporządzanie kolejnych kopii z już sporządzonych kopii utworu w dostępnym formacie, którymi dysponuje upoważniony podmiot. Jednocześnie – w celu uniknięcia nadużywania projektowanego wyjątku – przesądzono, że kopie będące wynikiem prostego zwielokrotniania kopii utworów, które zostały udostępnione przez uprawnionego w formie niewymagającej z punktu widzenia potrzeb beneficjenta zmiany formatu⁵⁾, nie stanowią kopii utworu w dostępnym formacie.

4. Dyrektywa 2017/1564 w art. 3 ust. 2 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, *aby żadna kopia w dostępnym formacie nie naruszała integralności utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, przy jednoczesnym należyтым uwzględnieniu zmian niezbędnych do udostępniania utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną w innych formatach*. Jest to przejaw dążenia do zachowania równowagi między osobistym prawem twórcy do ochrony integralności własnego utworu a potrzebami beneficjentów. Należy podkreślić, iż na gruncie polskiego prawa, korzystanie na zasadzie dozwolonego użytku nie może naruszać integralności utworu. W doktrynie przyjmuje się, iż dopuszczalne jest dokonanie wyłącznie zmian niezbędnych do korzystania z danej formy dozwolonego użytku⁶⁾. Zasada ta dotyczy wszystkich form dozwolonego użytku określonych w rozdziale 3 oddziale 3 Ustawy. W związku z powyższym, nie ma potrzeby przesądzania tej reguły osobno

---

⁴⁾ Należy się spodziewać, że w przypadku audiobooków będą to wyjątkowe przypadki, ze względu na fakt, iż co do zasady jest to forma, którą należy uznać za zapewniającą dostęp do utworu większości beneficjentów.

⁵⁾ Należy podkreślić, że nie oznacza to jednak wymogu weryfikowania przez upoważnione podmioty oferty rynkowej pod kątem dostępności danego utworu dla beneficjenta na rynku komercyjnym.

⁶⁾ E. Traple, w: Barta J., Markiewicz R. (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Komentarz do art. 34, Lex 2011.

w odniesieniu do formy dozwolonego użytku wprowadzanej w projektowanym art. 33¹ ust. 2 Ustawy. W związku z powyższym przy wykonywaniu kopii w formacie umożliwiającym dostęp, podmioty uprawnione będą mogły dokonywać zmian wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla osiągnięcia celu projektowanego wyjątku.

4) projektowany art. 33¹ ust. 2 Ustawy

1. Konstrukcja art. 33¹ ust. 2 Ustawy przesądza, iż korzystanie, o którym mowa w tym przepisie, stanowi rodzaj korzystania określonego w art. 33¹ ust. 1 Ustawy, a w związku z tym, podlega ograniczeniom wskazanym w treści tego przepisu:
  - powinno być dokonywane wyłącznie w celach niezarobkowych⁷⁾,
  - dotyczy już rozpowszechnionych utworów,
  - może być podejmowane wyłącznie dla dobra osób niepełnosprawnych i w rozmiarze wynikającym z natury danego rodzaju niepełnosprawności,
  - musi odnosić się bezpośrednio do niepełnosprawności tych osób⁸⁾.

Ponadto takie korzystanie podlegać będzie wszelkim ograniczeniom odnoszącym się do wszystkich form dozwolonego użytku, w szczególności zasadom określonym w art. 34 oraz art. 35 Ustawy.

2. W związku z faktem, iż Dyrektywa 2017/1564 ma na celu ułatwienie dostępu do książek osobom niewidomym lub z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, szczególna regulacja zawarta w Dyrektywie 2017/1564 oraz w projektowanym art. 33¹ ust. 2 Ustawy dotyczy wyłącznie korzystania na rzecz beneficjentów⁹⁾, polegającego na zwielokrotnianiu i rozpowszechnianiu utworów wyrażonych słowem pisanym, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi lub notacją oraz związanych z nimi utworów plastycznych lub fotograficznych, które zostały udostępnione publicznie

---

⁷⁾ Należy jednak podkreślić, że na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów ugruntował się pogląd, iż nie przesądza o zarobkowym charakterze pobieranie opłat mających na celu wyłącznie pokrycie kosztów dostosowania formatu do potrzeb beneficjenta dozwolonego użytku. (Tak m.in. K. Gienas, „Użytek utworów dla celów niepełnosprawnych na tle prawa unijnego i prawa polskiego, *Prace z Prawa Własności Intelektualnej*”, 2012 z. 118, s. 34.)

⁸⁾ W doktrynie podkreśla się, iż powinna w tym przypadku zachodzić bezpośrednia relacja między charakterem danej niepełnosprawności a formą udostępnienia utworu. (K. Gienas, w: *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, E. Ferenc-Szydełło (red.), CH Beck 2016, s. 337, za: J. Ożegalska-Trybulska, S. Stanisławska-Kloc, *Prawo autorskie w kontekście realizacji prawa do nauki przez osoby niepełnosprawne*, w: *Studenci niewidomi i słabowidzący – poradnik dla wyższych uczelni. Prawo autorskie. Dozwolony użytek utworów*, A. Waszkielewicz, A. Przednowek (red.), Kraków 2007, s. 26).

⁹⁾ Nt. definicji beneficjenta patrz: uzasadnienie do art. 6 ust. 1 pkt 18.

w jakiegokolwiek postaci (również książki mówionej czy też w formacie cyfrowym). W pozostałym zakresie korzystanie na rzecz osób niepełnosprawnych podlegać będzie w dalszym ciągu wyłącznie ogólnym zasadom określonym w art. 33¹ ust. 1 Ustawy. W związku z powyższym zarówno korzystanie na rzecz osób z niepełnosprawnością innego rodzaju (np. osób niesłyszących), jak i korzystanie z innego rodzaju utworów niż wskazane powyżej, odbywać się będzie wyłącznie na dotychczasowych zasadach.

3. Korzystanie, o którym mowa w projektowanym art. 33¹ ust. 2 Ustawy, dotyczy – w ślad za Dyrektywą 2017/1564 – zwielokrotniania oraz rozpowszechniania określonej kategorii utworów. Prawodawca unijny w art. 3 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564 enumeratywnie wymienia prawa, od których ustanawia obligatoryjny wyjątek. Prawa te obejmują prawo do zwielokrotniania oraz prawa określane w polskiej wersji językowej tej dyrektywy jako prawo do publicznego komunikowania, publicznego udostępniania oraz wprowadzania do obrotu i użyczania¹⁰⁾. Wszystkie wymienione powyżej formy eksploatacji utworów mieszczą się w pojęciu rozpowszechniania użytym przez polskiego ustawodawcę w art. 50 pkt 3 Ustawy. Pojęcie to obejmuje wszystkie pola eksploatacji wskazane w art. 50 pkt 2 i 3 Ustawy. O takiej wykładni przesądza jednoznacznie treść art. 50 pkt 3 Ustawy, zgodnie z którą w pkt 3 wymieniono formy rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2. Oznacza to, iż wskazane w pkt 2 pola eksploatacji są również formami rozpowszechniania utworów. W związku z powyższym tym właśnie pojęciem posłużono się w projektowanym przepisie.

4. Regulacja zawarta w projektowanym art. 33¹ ust. 2 Ustawy obejmuje utwory wyrażone słowem pisanym, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi lub notacją. Wskazany powyżej rodzaj utworów koresponduje z treścią art. 1 ust. 2 pkt 1 Ustawy, równocześnie stanowiąc odpowiednik użytej w Dyrektywie 2017/1564 kategorii utworów „*w postaci książki, czasopisma, gazety, magazynu lub innego rodzaju tekstu pisanego, notacji, w tym zapisu nutowego*”. Projektowany przepis – w ślad za Dyrektywą 2017/1564 – dotyczy również korzystania z ilustracji związanych z tymi utworami, posłużono się w nim jednak, już funkcjonującym na gruncie polskiego prawa autorskiego, pojęciem „*utworów plastycznych lub fotograficznych*”.

---

¹⁰⁾ W angielskich wersjach językowych Dyrektyw 2001/29/WE, 2017/1564 określane jako *reproduction, communication to the public, making available to the public, distribution* oraz *lending*.

5. W art. 33¹ ust. 1 Ustawy w jednoznaczny sposób wskazano, iż korzystanie w nim określone dotyczy wyłącznie utworów rozpowszechnionych. W związku z powyższym, nie ma potrzeby ponownego wskazywania w projektowanym art. 33¹ ust. 2 Ustawy, iż chodzi o korzystanie z utworów wcześniej rozpowszechnionych, określanych przez Dyrektywę 2017/1564 jako utwory, które zostały „opublikowane lub w inny zgodny z prawem sposób publicznie udostępnione”. Niemniej jednak Dyrektywa 2017/1564 wskazuje wprost, że regulacją tą objęto utwory w postaci tekstu pisanego lub notacji we wszelkich formach, w tym w formach dźwiękowych, takich jak książki mówione oraz w formacie cyfrowym. W związku z powyższym – zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy unijnego – w projektowanej regulacji wyraźnie przesądzono, że regulacją objęte są utwory „udostępnione publicznie w jakiegokolwiek sposób” – również w formie cyfrowej lub w postaci książki mówionej.

5) projektowany art. 35a ust. 1 i 2 Ustawy

1. W dodawanym art. 35a ust. 1 Ustawy został określony zakres podmiotowy dozwolonego użytku na rzecz osób niewidomych lub z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania. Dyrektywa 2017/1564 w tym zakresie wskazuje w art. 3 ust. 1 na *beneficjenta, osobę działającą w jego imieniu oraz upoważniony podmiot*.
2. Projektowany art. 35a ust. 1 Ustawy reguluje zakres korzystania w ramach dozwolonego użytku przez beneficjenta oraz wskazuje wyraźnie – w ślad za Dyrektywą 2017/1564 – na osobę działającą w jego imieniu. Osoby wskazane w projektowanym art. 35a ust. 1 Ustawy – zgodnie z regulacją unijną, która ustanawia wyjątek od prawa do zwielokrotniania (w szczególności od art. 2 Dyrektywy 2009/24/WE) – mogą zwielokrotniać utwory w celu wykonania kopii utworów w dostępnych formatach.
3. Art. 35a ust. 2 Ustawy w projektowanym brzmieniu określa natomiast dozwolone formy korzystania z utworów przez upoważnione podmioty. W art. 3 ust. 1 lit. b Dyrektywy 2017/1564 wskazano, iż może ono polegać na a) wykonaniu kopii w dostępnym formacie utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, do których upoważniony podmiot ma zgodny z prawem dostęp oraz b) komunikowaniu, udostępnianiu, wprowadzaniu do obrotu lub użyczaniu kopii w dostępnym formacie beneficjentowi lub innemu upoważnionemu podmiotowi na zasadzie niekomercyjnej na wyłączny użytek beneficjenta. W projektowanym art. 35a ust. 2 Ustawy dozwolone formy korzystania z utworów określono jako uprawnienie do:

- zwielokrotniania utworów w celu wykonywania kopii utworów w dostępnych formatach,
- rozpowszechniania tych kopii pośród beneficjentów oraz innych upoważnionych podmiotów. Rozpowszechniać można kopie sporządzone samodzielnie lub otrzymane od innego upoważnionego podmiotu.

Jak już wskazano powyżej, w odróżnieniu od literalnego brzmienia Dyrektywy 2017/1564, zdecydowano się na zastosowanie zbiorczego pojęcia *rozpowszechniania*, obejmującego swoim zakresem wskazane w Dyrektywie 2017/1564 formy udostępniania utworu.

4. W projektowanym art. 35a ust. 1 i 2 Ustawy pominięto natomiast kryterium niekomercyjnego korzystania, ze względu na fakt, iż kryterium to zostało wskazane wprost w art. 33¹ ust. 1 Ustawy. W konsekwencji każdy rodzaj korzystania z utworów na podstawie art. 33¹ musi mieć niekomercyjny charakter. Dyrektywa 2017/1564 przesądza również, iż wskazane sposoby korzystania z utworów mogą być dokonywane wyłącznie *na wyłączny użytek beneficjenta*. W projektowanej regulacji zasada ta realizowana jest poprzez wskazanie, iż rozpowszechnianie dokonywane przez upoważnione podmioty możliwe jest wyłącznie *pośród beneficjentów* oraz innych upoważnionych podmiotów. Beneficjent nie ma natomiast w ogóle – na gruncie projektowanego przepisu i implementowanej dyrektywy – uprawnienia do rozpowszechniania kopii utworu w dostępnym formacie.

5. W projektowanej regulacji zrezygnowano również z literalnego wskazania w art. 35a ust. 1 i 2 Ustawy, iż beneficjent oraz upoważniony podmiot mogą wykonywać wskazane w tych przepisach czynności wyłącznie w odniesieniu do utworów, co do których posiadają zgodny z prawem dostęp. Projektowana regulacja stanowi jedną z form dozwolonego użytku (projektowany art. 33¹ ust. 2 Ustawy zlokalizowany jest w rozdziale 3 w oddziale 3 poświęconym dozwolonemu użytkowi i odsyła do oddziału 3¹ w rozdziale 3, zatytułowanego „*Dozwolony użytek utworów na rzecz beneficjentów*”). Konieczność spełnienia tego warunku w odniesieniu do wszystkich rodzajów dozwolonego użytku potwierdzają wnioski wynikające dodatkowo na gruncie polskich przepisów z:

- 1) wykładni pro wspólnotowej przepisów prawa krajowego (należy wziąć pod uwagę w szczególności wyrok w sprawie C-435/12 ACI Adam, w którym TSUE wskazał

w odniesieniu do wyjątku, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. b Dyrektywy 2001/29/WE, że wyjątek ten nie obejmuje korzystania z utworów pochodzących z nielegalnego źródła; analiza orzeczenia nie pozostawia natomiast wątpliwości, że ma ono wpływ na interpretację przepisów dotyczących pozostałych wyjątków);

- 2) wykładni systemowej (warunek zgodnego z prawem dostępu wynika pośrednio z art. 35 Ustawy).

6) projektowany art. 35a ust. 3 Ustawy

W projektowanym art. 35a ust. 3 Ustawy doprecyzowano cel, jakim jest dobro osób niepełnosprawnych oraz rozmiar korzystania z dozwolonego użytku wynikający z natury upośledzenia (art. 33¹ ust. 1 Ustawy)¹¹⁾ przez wskazanie, że czynności, o których mowa w art. 35a ust. 1 i 2 Ustawy, mogą być podejmowane wyłącznie w celu zapewnienia beneficjentowi z ograniczoną zdolnością czytania równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu, jak ten, z którego korzystają osoby bez wskazanych dysfunkcji. Cel ten jest zbieżny z celem usprawiedliwiającym dokonanie zmian formatu, wskazanym w definicji kopii utworu w dostępnym formacie (projektowany art. 6 ust. 1 pkt 20) i odzwierciedla cel Dyrektywy 2017/1564, jakim jest poprawa dostępności utworów w formie tekstowej tak, aby stały się one dostępne dla beneficjentów w zasadniczo takim samym stopniu, jak dla osób niedotkniętych niepełnosprawnością¹²⁾. Przytoczenie powyższego ograniczenia również w projektowanym art. 35a ust. 3 Ustawy oznacza w praktyce, iż wszelkie udostępnianie kopii utworu w dostępnym formacie nieuzasadnione powyższymi celami nie mieści się w zakresie projektowanego przepisu. Nie jest objęte dozwolonym użytkowaniem, np. udostępnienie kopii utworu w dostępnym formacie osobie, która co prawda należy do grona beneficjentów, ale posiada już dostęp do utworu w formie, która zapewnia tej osobie możliwość zapoznania się z treścią utworu w zasadniczo takim stopniu jak osobie innej niż beneficjent projektowanego wyjątku.

7) projektowany art. 35a ust. 4 Ustawy

W projektowanym przepisie przesądzono, iż w przypadku udostępnienia beneficjentowi kopii utworu w dostępnych formatach przez upoważniony podmiot, beneficjent ma obowiązek uprawdopodobnienia upoważnionemu podmiotowi zaistnienia okoliczności

---

¹¹⁾ Nt. rozumienia tego przepisu patrz: uzasadnienie do projektowanego art. 33¹ ust. 2.

¹²⁾ Motyw 7 preambuły Dyrektywy 2017/1564.

wskazanych w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 18 Ustawy. Wybór sposobu uprawdopodobnienia tych okoliczności projektodawca pozostawił beneficjentowi, wskazując przykładowe sposoby realizacji tego obowiązku, tj. złożenie oświadczenia w formie pisemnej lub dokumentowej; przedłożenie zaświadczenia lekarskiego, orzeczenia o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności. Przepis ten ma na celu ułatwienie realizacji obowiązków spoczywających na upoważnionych podmiotach, w sposób skutkujący jak najmniejszym obciążeniem dla samych beneficjentów oraz podniesienie poziomu pewności prawnej związanej z korzystaniem z projektowanego wyjątku.

8) projektowany art. 35a ust. 5 Ustawy

W motywie 9 preambuły Dyrektywy 2017/1564 podkreśla się, iż krajowa regulacja powinna zapewnić, aby wszelkie postanowienia umowne służące *uniknięciu lub ograniczeniu w jakikolwiek sposób stosowania wyjątku nie wywoływały skutków prawnych*. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 5 Dyrektywy 2017/1564, *Państwa członkowskie zapewniają, aby wyjątek przewidziany w ust. 1 nie mógł zostać wyłączony postanowieniami umownymi*. Projektowany art. 35a ust. 5 Ustawy stanowi implementację ww. regulacji poprzez przesądzenie, iż wszelkie postanowienia umowne niezgodne z projektowanym art. 35a ust. 1 lub 2 Ustawy, będą obarczone wadą nieważności. Rozwiązanie to zapewnia swobodę korzystania z dozwolonego użytku w zakresie określonym projektowaną ustawą, bez względu na ewentualne postanowienia umowne ograniczające takie korzystanie. Należy podkreślić, że możliwe będzie umowne uregulowanie dozwolonego korzystania w szerszym zakresie niż określa to ustawa. Takie samo rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnych przepisów Ustawy w odniesieniu do dozwolonego użytku programów komputerowych (art. 76 Ustawy).

9) projektowany art. 35b i art. 35c Ustawy

1. W dodawanym art. 35b Ustawy zostały określone obowiązki upoważnionego podmiotu z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie podejmowania z zachowaniem należytej staranności odpowiednich działań, o których mowa w art. 35a ust. 2 Ustawy, i prowadzenia dokumentacji tych działań (pkt 1), a także podejmowania odpowiednich działań służących zniechęceniu do niedozwolonego zwielokrotniania i rozpowszechniania kopii w dostępnych formatach (pkt 2). Z kolei w dodawanym

art. 35c ust. 1 Ustawy określono obowiązek upoważnionego podmiotu mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie udostępniania na swojej stronie podmiotowej i aktualizacji następujących informacji:

- 1) wykazu utworów, których kopie w dostępnych formatach posiada, a także informacji o rodzajach tych formatów;
- 2) nazw i danych kontaktowych upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii utworów w dostępnych formatach;
- 3) informacji o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w projektowanym art. 35b.

W projektowanym art. 35c ust. 2 Ustawy wskazano, że informacje te mogą być udostępniane dodatkowo w sposób zwyczajowo przyjęty przez dany podmiot.

2. Projektowane przepisy art. 35b i art. 35c Ustawy stanowią implementację art. 5 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564, zobowiązującego państwa członkowskie do określenia obowiązków upoważnionego podmiotu w zakresie ustanawiania i stosowania własnych praktyk mających na celu zapewnienie realizacji określonych zadań. Cel nakładania tychże obowiązków został w sposób ogólny określony w motywie 12 preambuły – *„aby zwiększyć dostępność kopii w dostępnych formatach oraz aby zapobiegać niedozwolonemu rozpowszechnianiu utworów.”* Dla zwiększenia dostępności kopii w dostępnych formatach niezbędna jest świadomość upoważnionych podmiotów, iż działania podejmowane przez inne upoważnione podmioty są bezpieczne, budzą zaufanie i nie wykraczają poza zakres ustanawianego wyjątku. Zakłada się, że tego rodzaju wzajemne zaufanie powinno ułatwić wymianę kopii między upoważnionymi podmiotami, co z kolei pozwoli na zwiększenie dostępności kopii utworów w dostępnych formatach dla samych beneficjentów.

3. Projektowane przepisy pozostawiają upoważnionym podmiotom w możliwym zakresie swobodę w doborze środków, którymi chcą one realizować swoje obowiązki określone w art. 35b Ustawy.

10) projektowany art. 35d Ustawy

1. W dodawanym art. 35d Ustawy został nałożony na upoważniony podmiot obowiązek przekazywania na żądanie beneficjenta, innego upoważnionego podmiotu lub uprawnionego, któremu przysługują prawa autorskie, wykazu utworów, których kopie w dostępnych formatach posiada, oraz informacji o rodzajach tych formatów,

a także nazw i danych kontaktowych upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii utworów w dostępnych formatach.

2. Projektowany przepis implementuje art. 5 ust. 2 Dyrektywy 2017/1564, który zobowiązuje państwa członkowskie do określenia obowiązków upoważnionego podmiotu w zakresie przekazywania w przystępny sposób i na żądanie określonych podmiotów wskazanych powyżej informacji. Efektem wprowadzenia wskazanego przepisu, podobnie jak w przypadku wskazanego powyżej projektowanego art. 35c Ustawy, ma być zapewnienie transparentności działań upoważnionych podmiotów. Niemniej jednak, istotne znaczenie ma tutaj również fakt, iż w katalogu podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji zostali wskazani beneficjent oraz uprawniony, któremu przysługują prawa autorskie lub prawa pokrewne. Beneficjent powinien mieć zagwarantowany jak najłatwiejszy dostęp do kopii utworów w dostępnych formatach. Możliwość żądania przez niego informacji na ich temat od upoważnionego podmiotu gwarantuje mu uzyskanie rzetelnej, aktualnej wiedzy z wiarygodnego źródła, która powinna ułatwić mu uzyskanie dostępu do takich kopii. Natomiast w przypadku uprawnionego, któremu przysługują prawa autorskie, uzyskuje on możliwość dowiedzenia się, jak – w granicach wynikających z projektowanego wyjątku – wygląda korzystanie w ramach dozwolonego użytku z utworów, w odniesieniu do których przysługują mu prawa autorskie. Z uwagi na obowiązek udostępnienia tych samych informacji na stronie podmiotowej upoważnionego podmiotu (projektowany art. 35c Ustawy), wydaje się, iż korzystanie przez wskazane powyżej podmioty z możliwości uzyskania tych samych informacji na żądanie (projektowany art. 35d Ustawy) będzie miało znaczenie marginalne.

3. Dyrektywa 2017/1564 wprowadza obowiązek, aby przekazywanie informacji następowało w dostępny sposób. W związku z powyższym, należy zapewnić, aby beneficjent otrzymał interesujące go informacje w formie zapewniającej mu możliwość zapoznania się z ich treścią przy uwzględnieniu potrzeb wynikających z danego rodzaju dysfunkcji, co uregulowano w projektowanym art. 35d ust. 2 Ustawy.

11) projektowany art. 35e Ustawy

Zgodnie z treścią art. 6 Dyrektywy 2017/1564 państwa członkowskie zachęcają upoważnione podmioty mające siedzibę na ich terytorium do podawania im, na zasadzie dobrowolności, ich nazw i danych kontaktowych. Państwa członkowskie mają ponadto

obowiązek przekazania Komisji Europejskiej tych informacji otrzymanych od upoważnionych podmiotów. Komisja Europejska natomiast publicznie udostępni je *online* w centralnym punkcie informacyjnym. Przepis ten ma na celu zapewnienie pełnej dostępności informacji o utworach w dostępnych formatach, którymi dysponują upoważnione podmioty w poszczególnych państwach członkowskich, i w ten sposób ułatwienie transgranicznej wymiany kopii. Regulacja ta nie pozwala jednak na nałożenie na upoważnione podmioty obowiązku przekazywania takich informacji. W związku z powyższym, zgodnie z projektowanym art. 35e Ustawy, umożliwiono upoważnionym podmiotom przekazanie danych za pośrednictwem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Tryb postępowania administracyjnego wprowadzono wyłącznie w przypadku stwierdzenia przez ministra, iż przekazujący dane podmiot nie jest upoważnionym podmiotem w rozumieniu projektowanych przepisów. Wyposażenie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w kompetencję do wydania takiej decyzji wynika z konieczności zapewnienia narzędzi do prawidłowego wykonania obowiązku państwa członkowskiego, jakim jest przekazanie do Komisji Europejskiej informacji pochodzących od upoważnionych podmiotów. Ponadto rozwiązanie to zagwarantuje realizację celu regulacji, jakim jest stworzenie wiarygodnego, dostępnego źródła informacji o zasobach upoważnionych podmiotów z siedzibą w Unii Europejskiej, przy równoczesnym maksymalnym uproszczeniu samego procesu ich przekazywania. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż udostępnienie nazw i danych upoważnionych podmiotów w centralnym punkcie informacyjnym będzie korzystne z punktu widzenia samych upoważnionych podmiotów, ponieważ pozwoli na ich identyfikację przez inne upoważnione podmioty zainteresowane transgraniczną wymianą kopii.

12) projektowany art. 77 Ustawy

Dotychczasowego wyjątku na rzecz osób niepełnosprawnych – zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 77 Ustawy – nie stosuje się do programów komputerowych. Zgodnie natomiast z treścią art. 3 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564, ustanawia się wyjątek również w zakresie prawa, o którym mowa w art. 4 Dyrektywy 2009/24/WE, tj. w odniesieniu do ochrony programów komputerowych. W związku z powyższym, zakres stosowania art. 33¹ Ustawy do programów komputerowych uregulowano w projektowanym art. 77

ust. 2 Ustawy, przez wskazanie, iż do programów komputerowych art. 33¹ Ustawy stosuje się wyłącznie w zakresie, o którym mowa w art. 33¹ ust. 2 Ustawy.

13) projektowany art. 101 Ustawy

Artykuł 3 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564 ustanawia wyjątek od praw pokrewnych określonych w art. 1 ust. 1, art. 8 ust. 2 i 3 oraz art. 9 Dyrektywy 2006/115/WE, w związku z powyższym, przepisy projektowanych art. 35a–35e Ustawy należy stosować odpowiednio do praw pokrewnych, o których mowa w art. 101 Ustawy.

Art. 2 projektu

projektowany art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie baz danych

Projekt nowelizacji w art. 2 wprowadza także zmiany w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. poz. 1402, z późn. zm.). Należy zauważyć, że art. 3 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564 przesądza, iż wyjątek dotyczy również praw określonych w art. 5 i 7 dyrektywy 96/9/WE, tj. praw do baz danych zarówno wykazujących cechy utworu oraz nieprzejawiających tych cech. W związku z powyższym w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych proponuje się rozszerzyć o pkt 4, zgodnie z którym wolno korzystać z rozpowszechnionej bazy danych dla dobra osób niepełnosprawnych będących beneficjentami, o których mowa w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 18 Ustawy, na zasadach określonych w oddziale 3¹ tej Ustawy.

Art. 3 projektu

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Należy stwierdzić, że przyjęty 14-dniowy termin *vacatio legis* wynika z konieczności pilnej implementacji Dyrektywy 2017/1564.

Brak systemu rekompensat

Prawodawca unijny pozostawił państwom członkowskim decyzję co do ewentualnego wprowadzenia systemu rekompensat dla uprawnionych z tytułu korzystania z ustanowionego w Dyrektywie 2017/1564 wyjątku przez podmioty mające siedzibę na ich terytorium. System rekompensat z tytułu korzystania z dozwolonego użytku na rzecz osób niepełnosprawnych nie znajduje uzasadnienia w tradycji polskiego prawa autorskiego. Obowiązujące przepisy nie przewidują takiego systemu w przypadku

zdecydowanej większości przypadków dozwolonego użytku. Wprowadzenie systemu rekompensat w negatywny sposób różnicowałoby więc sytuację osób niewidomych i niedowidzących w stosunku do innych osób niepełnosprawnych i beneficjentów innych rodzajów dozwolonego użytku. Ponadto na gruncie polskich realiów mogłoby stanowić czynnik hamujący wymianę kopii w dostępnych formatach, co jest niezgodne z celem Dyrektywy 2017/1564. Brak systemu rekompensat – z uwagi na ograniczony charakter korzystania z utworów w ramach tego rodzaju dozwolonego użytku – nie stanowił dotychczas zagrożenia dla rynku. Z powyższych względów oraz ze względu na fakt, iż proponowana regulacja nie stanowi rozszerzenia dotychczasowego zakresu dozwolonego użytku, projektodawca nie zdecydował się na wprowadzenie takiego systemu.

III. Ocena przewidywanego wpływu projektu ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców

Projekt nowelizacji nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

IV. Wyjaśnienia końcowe

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej, stosownie do stanowiska Ministra Spraw Zagranicznych zawartego w piśmie z dnia 16 lipca 2018 r. (znak DPUE.920.938.2018/2/MN).

Regulacje zawarte w projektowanej nowelizacji nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), zatem nie podlega ona notyfikacji.

Projektowana nowelizacja nie podlega obowiązkowi przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt nowelizacji został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz na stronie podmiotowej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Biuletynie Informacji Publicznej, w zakładce „Wykaz

projektów poddawanych konsultacjom publicznym”. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania w trybie ww. ustawy.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej nowelizacji środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Nazwa projektu

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Paweł Lewandowski – Podsekretarz Stanu w MKiDN

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Karol Kościński – Zastępca Dyrektora Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów,

e-mail: kkoscinski@mkidn.gov.pl, Tel: +48 22 692-55-46

Data sporządzenia

10.10.2018 r.

Źródło:

Prawo UE

Nr w wykazie prac

UC132

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej jest zobowiązany do implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 242 z 20.09.2017, str. 6), zwanej dalej „Dyrektywą 2017/1564”. Termin implementacji upłynął w dniu 11 października 2018 r. Dyrektywa 2017/1564 ma na celu dostosowanie prawa unijnego do międzynarodowych zobowiązań Unii Europejskiej wynikających z decyzji Rady z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, przyjętego w dniu 27 czerwca 2013 r. podczas Konferencji Dyplomatycznej Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (Dz. Urz. UE 115 z 17.04.2014, str. 1), zwanego dalej „Traktatem z Marrakeszu”. Traktat z Marrakeszu został przyjęty w celu ułatwienia dostępności i transgranicznej wymiany książek i innych materiałów drukowanych w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym na całym świecie. Traktat został podpisany przez Unię¹⁾ w kwietniu 2014 r. a decyzją z dnia 15 lutego 2018 r. Rada zadecydowała o jego ratyfikacji w imieniu Unii Europejskiej²⁾. Traktat nakłada na strony obowiązek określenia wyjątków i ograniczeń praw autorskich i pokrewnych na potrzeby osób niewidomych, słabowidzących i osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem i umożliwia transgraniczną wymianę kopii książek w specjalnych formatach, w tym audiobooków oraz innych materiałów drukowanych między państwami, które są stronami Traktatu. Beneficjenci Traktatu z Marrakeszu, tj. osoby niewidome, słabowidzące lub osoby z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, napotykają liczne przeszkody w dostępie do książek i innych materiałów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi. Szacuje się, że dostępność książek w formatach umożliwiających dostęp osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem wynosi między 7%³⁾ a 20%⁴⁾ pomimo faktu, że technologia cyfrowa znacznie ułatwia publikowanie w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym⁵⁾. Tego rodzaju formaty obejmują np. druk alfabetem Braille’a, duży druk, książki elektroniczne i książki mówione ze specjalną nawigacją, audiodeskrypcję i transmisje radiowe.

Celem wdrażanej dyrektywy 2017/1564 jest zwiększenie dostępności utworów i innych chronionych przedmiotów, np. książek, czasopism, gazet, magazynów oraz innych tekstów pisanych, partytur muzycznych i innych materiałów

¹⁾ Decyzja Rady 2014/221/UE z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku (Dz. Urz. UE L 115 z 14.04.2014, s. 1).

²⁾ Decyzja Rady (UE) 2018/254 z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem.

³⁾ LISU dla Royal National Institute of Blind People (RNIB, Królewski Narodowy Instytut Niewidomych), *Availability of accessible publications – 2011 update* (Dostępność publikacji w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym – aktualizacja 2011 r.), październik 2011 r.

⁴⁾ Catherine Meyer-Lereculeur, *Exception 'handicap' au droit d'auteur et développement de l'offre de publications accessibles à l'ère numérique [Wyjątek w prawie autorskim związany z niepełnosprawnością i oferta publikacji w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym w erze cyfrowej]*, maj 2013 r.

⁵⁾ Dane odnoszą się do dostępności w niektórych, lecz nie wszystkich formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym.

drukowanych, także wydanych w formie dźwiękowej dla osób niewidomych oraz osób z innymi dysfunkcjami uniemożliwiającymi czytanie. W krajowym ustawodawstwie należy zapewnić, aby wszyscy beneficjenci i organizacje o charakterze niezarobkowym zajmujące się zaspokajaniem ich potrzeb mogły powoływać się na obowiązkowy i zharmonizowany wyjątek w prawie autorskim i prawach pokrewnych w obrębie Unii. Ma to na celu ułatwienie wykonywania kopii utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym oraz transgranicznej wymiany takich formatów.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy ma na celu wdrożenie dyrektywy 2017/1564. W związku z powyższym wymaga to wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. poz. 1402, z późn. zm.). Projekt ustawy w związku z wdrożeniem dyrektywy 2017/1564 będzie m.in. wprowadzał definicje w zakresie określenia kręgu beneficjentów, implementację wyjątku w zakresie praw autorskich, uprawniającego do wykonywania i rozpowszechniania (bez zgody autora utworu) kopii utworu w formacie czy określał krąg podmiotów upoważnionych, które będą uprawnione do wykonywania i przekazywania kopii utworów w dostępnych formatach.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W związku z relatywnie krótkim terminem na implementację Dyrektywy 2017/1564, zdecydowana większość państw członkowskich nie wprowadziła jeszcze do swojego prawodawstwa wymaganych dyrektywą rozwiązań⁶⁾ zatem niemożliwe jest wskazanie, jak problem ten został przez nie rozwiązany. Ponadto w związku z faktem, iż Dyrektywa 2017/1564 kształtuje wyjątek o charakterze obligatoryjnym, Państwa członkowskie mają stosunkowo wąski zakres dowolności w implementacji jej postanowień.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wydawcy	Ok. 2 tys. wydawców prowadzących aktywną działalność wydawniczą	Raport Instytutu Książki „Polski rynek książki 2015” (stan na połowę 2014 r.) Źródło: http://instytutksiazki.pl/rynek-ksiazki,7,raporty,18,polski-rynek-ksiazki-2015,16.html	Określenie zasad wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii.
Osoby niewidome, słabowidzące lub osoby niepełnosprawne z innymi dysfunkcjami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem	Osoby niepełnosprawne z uszkodzeniami i chorobami narządu wzroku – ok. 1 651 tys. osób. Osoby niepełnosprawne z innymi dysfunkcjami skutkującymi niemożnością zapoznania się z drukiem – niemożliwe do oszacowania.	Wyliczenia szacunkowe na podstawie danych dotyczących osób niepełnosprawnych. Wyliczenie oparto na: 1) danych dotyczących osób niepełnosprawnych z uszkodzeniami i chorobami narządu wzroku w wieku 15 lat i więcej – <i>Stan zdrowia ludności Polski w 2014 roku</i> , dane GUS (<i>Charakterystyka niepełnosprawnych osób dorosłych (w wieku 15 lat i więcej str. 113)</i>) 2) danych dotyczących osób niewidomych i słabowidzących w wieku do 15 roku życia włącznie – <i>Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w roku szkolnym 2016/2017 wg Systemu Informacji Oświatowej; stan na 30.09.2016 r.</i>	Ułatwienie dostępu do utworów i przedmiotów praw pokrewnych w aspekcie transgranicznej wymiany kopii w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących.

⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/NIM/?uri=CELEX:32017L1564>

Biblioteki	9567	Raport GUS „Kultura w 2016 r.”	Określenie zasad wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii.
Uczelnie	396	Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on	Określenie zasad wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii.
Instytucje oświatowe	Szkoły i placówki oświatowe – ok. 50 tys.	System informacji oświatowej, stan na 30.09.2017 r.	Określenie zasad wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii.
Organizacje pożytku publicznego	Liczba niemożliwa do oszacowania.	-	Określenie zasad wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został skierowany w dniu 29 czerwca 2018 r. do konsultacji publicznych i opiniowania z terminem 14 dni na przedstawienie stanowisk przez następujące podmioty:

1. Agora S.A.,
2. AUDIOTEKA S.A.,
3. Biblioteka Narodowa,
4. Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
5. Centrum Cyfrowe Projekt: Polska,
6. Fundacja Audiodeskrypcja,
7. Fundacja Legalna Kultura,
8. Fundacja Lux Veritatis,
9. Fundacja Na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji „KATARYNKA”,
10. Fundacja Nowoczesna Polska,
11. Fundacja PANOPTYKON,
12. Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego,
13. Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
14. Instytut Książki,
15. Izba Wydawców Prasy,
16. Koalicja Otwartej Edukacji,
17. Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich,
18. Narodowe Archiwum Cyfrowe,
19. Narodowy Instytut Audiowizualny,

20. Niezależne Wydawnictwo Polskie Sp. z o.o.,
21. OSDW AZYMUT Sp. z o. o.,
22. Polski Związek Niewidomych,
23. Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych,
24. Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych,
25. Storytel Sp. z o.o.,
26. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP,
27. Stowarzyszenie Autorów i Wydawców „Copyright Polska”,
28. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS,
29. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
30. Stowarzyszenie EBIB,
31. Stowarzyszenie Filmowców Polskich SFP,
32. Stowarzyszenie Kreatywna Polska,
33. Stowarzyszenie Wydawców REPROPOL,
34. Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL,
35. Virtualo Sp. z o.o.,
36. Związek Artystów Wykonawców STOART,
37. Związek Kontroli Dystrybucji Prasy,
38. Związek Polskich Artystów Fotografików ZPAF,
39. Związek Polskich Artystów Plastyków ZPAP,
40. Związek Producentów Audio Video ZPAV,
41. Związek Zawodowy Twórców Kultury.

Omówienie wyników konsultacji publicznych zostało zawarte w raporcie z konsultacji publicznych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projektowana ustawa została udostępniona na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania w trybie ww. ustawy.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	Z uwagi na brak wprowadzenia systemu rekompensat, projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na finanse publiczne. Nie istnieje więc potrzeba określania źródeł finansowania.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Ze względu na wąski zakres regulacji oraz szeroko ukształtowany dotychczasowy dozwolony użytek na rzecz osób niepełnosprawnych, projekt nie będzie miał znaczącego wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorców sektora kreatywnego (głównie wydawców). Zostaną określone jednak zasady wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii, co powinno pozytywnie wpłynąć na sytuację przedsiębiorców z tego sektora. W szczególności, pozytywny wpływ na pewność prawną będzie miała regulacja dotycząca obowiązków upoważnionych podmiotów oraz obowiązku uprawdopodobnienia przez beneficjenta konkretnych okoliczności uprawniających do korzystania z dozwolonego użytku.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Ze względu na wąski zakres regulacji oraz szeroko ukształtowany dotychczasowy dozwolony użytek na rzecz osób niepełnosprawnych, projekt nie będzie miał znaczącego wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorców sektora kreatywnego (głównie wydawców). Zostaną określone jednak zasady wykonywania i rozpowszechniania kopii utworów i przedmiotów praw pokrewnych w formatach dostępnych dla osób niewidomych i słabowidzących, w tym transgranicznej wymiany takich kopii, co powinno pozytywnie wpłynąć na sytuację przedsiębiorców z tego sektora. W szczególności pozytywny wpływ na pewność prawną będzie miała regulacja dotycząca obowiązków upoważnionych podmiotów oraz obowiązku uprawdopodobnienia przez beneficjenta konkretnych okoliczności uprawniających do korzystania z dozwolonego użytku.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Regulacja pozytywnie wpływa na sytuację osób niepełnosprawnych, zapewniając dostęp do przystosowanych do ich potrzeb kopii utworów obcojęzycznych pochodzących z innych państw UE.						
Niemierzalne	Osoby niewidome, słabowidzące lub osoby niepełnosprawne z innymi dysfunkcjami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukami, w tym niepełnosprawne osoby starsze.	Pozytywny przez ułatwienie wykonywania kopii utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym, w tym niepełnosprawnym osobom starszym, oraz transgranicznej wymiany takich formatów.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		W projekcie nie przewidziano systemu rekompensat z tytułu korzystania z dozwolonego użytku. System rekompensat z tytułu korzystania z dozwolonego użytku na rzecz osób niepełnosprawnych nie znajduje uzasadnienia w tradycji polskiego prawa autorskiego. Obowiązujące przepisy nie przewidują takiego systemu w przypadku zdecydowanej większości przypadków dozwolonego użytku. Wprowadzenie systemu rekompensat w negatywny sposób różnicowałoby więc sytuację osób niewidomych i niedowidzących w stosunku do innych osób niepełnosprawnych i beneficjentów innych rodzajów dozwolonego użytku. Ponadto na gruncie polskich realiów mogłoby stanowić czynnik hamujący wymianę kopii w dostępnych formatach,						

co jest niezgodne z celem dyrektywy 2017/1564. Brak systemu rekompensat – z uwagi na ograniczony charakter korzystania z utworów w ramach tego rodzaju dozwolonego użytku – nie stanowił dotychczas zagrożenia dla rynku. Z powyższych względów oraz ze względu na fakt, iż proponowana regulacja nie stanowi rozszerzenia dotychczasowego zakresu dozwolonego użytku, projektodawca nie zdecydował się na wprowadzenie takiego systemu.		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Upoważnione podmioty zostały zobowiązane do prowadzenia dokumentacji oraz prowadzenia z należytą starannością działań polegających na zwielokrotnianiu utworów i rozpowszechnianiu kopii w dostępnych formatach. Dobór konkretnych, odpowiednich działań został pozostawiony samym upoważnionym podmiotom. Obciążenie to należy więc uznać za marginalne, a upoważnione podmioty mają duży margines swobody w wyborze najbardziej dogodnych sposobów wykonania obciążających je obowiązków. Beneficjenci zostali zobowiązani do uprawdopodobnienia konkretnych okoliczności uprawniających do korzystania z dozwolonego użytku, przy czym wybór sposobu uprawdopodobnienia został pozostawiony samemu beneficjentowi. W związku z powyższym obciążenie to należy uznać za minimalne, tym bardziej że uprawdopodobnienie może być dokonane, np. przez złożenie stosownego oświadczenia.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak bezpośredniego wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie planuje się ewaluacji <i>sensu stricto</i> . Niezbędne dane zostaną zebrane i przekazane Komisji Europejskiej w celu wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 2 dyrektywy 2017/1564. Monitorowanie funkcjonowania przedmiotowego aktu będzie natomiast dokonywane na bieżąco. Ponadto w zakresie transgranicznej wymiany kopii utworów w dostępnych formatach, wymiana informacji na temat efektów regulacji odbywać się będzie na forum Komitetu kontaktowego KE.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z konsultacji publicznych i opiniowania. Brak innych załączników.		

**Raport z konsultacji publicznych oraz opiniowania
projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz
ustawy o ochronie baz danych**

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych (UC 132) został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 29 czerwca 2018 roku. Zaproszenie do wzięcia udziału w konsultacjach wysłano bezpośrednio do 41 podmiotów. Projekt został ponadto udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji (w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny) oraz na stronie podmiotowej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej jako MKiDN). Jednocześnie możliwość zgłaszania ewentualnych uwag i propozycji dotyczących projektu przez wszystkich zainteresowanych była zapewniona poprzez informację zamieszczoną na stronie www.prawoautorskie.gov.pl.

W wyniku konsultacji do MKiDN wpłynęło łącznie 19 stanowisk od organizacji zbiorowego zarządzania i innych organizacji zrzeszających twórców i wydawców, instytucji kultury, wydawców, organizacji bibliotecznych, a także organizacji społecznych.

W toku konsultacji swoje uwagi do projektu zgłosiły: Audioteka S.A., Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny (FINA), Fundacja Centrum Cyfrowe (FCC), Fundacja Legalna Kultura (FLK), Mała Lingua & Lingua Teens Space Sp.z.o.o. (ML & LTS), Polska Izba Książki (PIK), PWN Wydawnictwo Szkolne Sp. z o. o. Sp. k. (PWN WS), PZWL Wydawnictwo Lekarskie Sp. z o. o. (PZWL), Storytel Sp. z o. o. (Storytel), Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Copyright Polska (SAiW CP), Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (ZAiKS), Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL (REPROPOL), Stowarzyszenie EBIB, Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich i Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych (Organizacje biblioteczne), Stowarzyszenie Filmowców Polskich (SFP), Stowarzyszenie Kreatywna Polska (SKP), Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL (KOPIPOL), Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. (PWN), Wydawnictwo Wiatr od Morza (WoM).

Biblioteka Narodowa oraz Porozumienie Zielonogórskie poinformowały, że nie zgłaszają uwag do projektu.

Pomimo zgłoszonych przez uczestników konsultacji uwag, znaczna część podmiotów podkreśliła dużą doniosłość społeczną projektowanej implementacji.

Część zgłoszonych uwag zmierzała do poszerzenia możliwości korzystania z utworów na gruncie projektowanego dozwolonego użytku (szczególnie w jego podmiotowym zakresie). Uwagi te zostały uwzględnione, jednak wyłącznie w stopniu, w jakim pozwalają na to postanowienia Dyrektywy 2017/1564. Uwagi postulujące ograniczenie dopuszczalnych na gruncie projektowanej regulacji sposobów korzystania z utworów, oparte zostały w znacznej

mierze na założeniu, iż projektowany dozwolony użytek stanowi rozszerzenie form korzystania dozwolonych na gruncie obecnie obowiązujących przepisów. Uwagi te zdają się nie uwzględniać istnienia aktualnego dozwolonego użytku na rzecz osób niepełnosprawnych, skonstruowanego szerzej niż projektowana regulacja. Niemniej jednak, zasadne uwagi oparte na tej tezie uwzględniono w zakresie, w jakim pozwalają na to postanowienia Dyrektywy 2017/1564 i nie różnicuje to w negatywny sposób sytuacji beneficjentów w stosunku do innych osób niepełnosprawnych.

Uwagi uczestników konsultacji i sposób odniesienia się do nich zostały przedstawione w porządku odpowiadającym poszczególnym artykułom projektowanej regulacji.

Art. 1 projektu

projektowany art. 6 ust. 1 pkt 14 (aktualnie art. 6 ust. 1 pkt 18) Ustawy

FLK oceniła określenie kręgu beneficjentów jednoznacznie pozytywnie.

PIK, WoM, KOPIPOL i SKP zgłosiły uwagi zmierzające do zmiany zastosowanego pojęcia definiowanego, które w dotychczas projektowanym brzmieniu nie odzwierciedlało wszystkich kategorii beneficjentów zawierających się w definicji. Uwagę uwzględniono poprzez zastąpienie pojęcia *beneficjent z ograniczoną zdolnością czytania* pojęciem *beneficjent*.

REPROPOL oraz SKP postulowały doprecyzowanie pojęć użytych do określenia poszczególnych kategorii osób niepełnosprawnych objętych projektowanym dozwolonym użytkowaniem. Uwaga REPROPOL sugerująca całkowitą rezygnację z pozostałych kategorii osób niepełnosprawnych i objęcie regulacją wyłącznie kategorii osób niewidomych po jej doprecyzowaniu, nie została uwzględniona jako całkowicie niezgodna z treścią Dyrektywy 2017/1564. W Dyrektywie 2017/1564 wskazano wyraźnie, iż regulacją objęte są nie tylko działania na rzecz osób niewidomych, ale także na rzecz innych niepełnosprawnych, wyraźnie wymienionych w art. 2 pkt 2 Dyrektywy 2017/1564. W pozostałym zakresie uwagi dotyczące konieczności doprecyzowania definicji beneficjenta zostały częściowo uwzględnione, w zakresie w jakim pozwala na to Dyrektywa 2017/1564, poprzez przesądzenie, iż w przypadku rozpowszechniania kopii utworów w dostępnych formatach przez upoważnione podmioty pośród beneficjentów, beneficjent jest zobowiązany do uprawdopodobnienia okoliczności, o których mowa w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 18 (projektowany art. 35a ust. 4) Ustawy. W projektowanym art. 35a ust. 4 Ustawy zostały wskazane przykładowe sposoby uprawdopodobnienia, którymi są oświadczenie w formie pisemnej lub dokumentowej, przedłożenie zaświadczenia lekarskiego, orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W ten sposób uwzględniono również sugestie PWN, PZWL, PWN WS oraz SKP, iż definicja beneficjenta powinna przewidywać weryfikację, czy dana osoba spełnia warunki określone w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 14 (aktualnie art. 6 ust. 1 pkt 18) Ustawy.

SAiW CP, ML & LTS, PWN WS uznały, iż projektodawca w niewystarczającym stopniu uwzględnił wpływ objęcia regulacją grupy beneficjentów cierpiących na dysleksję. W odniesieniu do tej grupy należy podkreślić, iż zakresem regulacji objęci są wyłącznie ci

spośród cierpiących na tę przypadłość osób niepełnosprawnych, którzy w związku z nią nie są w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w stopniu równym osobie bez takiej dysfunkcji. Decydujące jest spełnienie kryterium z projektowanego art. 6 ust. 1 pkt 18 lit. c Ustawy, a nie posiadanie orzeczenia o dysleksji. Korzystanie na rzecz tych osób dodatkowo ograniczone jest poprzez sprecyzowanie celu regulacji oraz postanowienia art. 35 Ustawy. Projektowana regulacja nie skutkuje poszerzeniem dozwolonego użytku w tym zakresie, w związku z powyższym, nie można uznać jej oddziaływania na rynek wydawniczy za istotne.

Postulat jednoznacznego przesądzenia w treści przepisu, że definicją beneficjenta są objęte również osoby cierpiące na dysleksję zgłoszony przez Organizacje biblioteczne, został uznany za nietrafny. Zgodnie z Dyrektywą 2017/1564, regulacją objęte są m. in. osoby z niepełnosprawnościami skutkującymi ograniczeniem zdolności postrzegania lub czytania (w tym dysleksją skutkującą takim ograniczeniem). Dysleksja jest jednak wyłącznie jednym z wielu schorzeń, które mogą skutkować zaistnieniem wskazanych w Dyrektywie 2017/1564 okoliczności, w związku z tym nie ma możliwości ani potrzeby enumeratywnego wymienienia jej w treści przepisu. Ponadto, jak wskazano powyżej, decydujące jest spełnienie kryterium z projektowanego art. 6 ust. 1 pkt 18 lit. c Ustawy. Za nieuzasadnioną uznano także uwagę KOIPOL, zgodnie z którą nieuprawnione jest zawężenie kręgu beneficjentów dozwolonego użytku wyłącznie do osób niepełnosprawnych. Należy uznać, że przesądzono to jednoznacznie w Dyrektywie 2017/1564. Wprowadzenie do wyliczenia zawarte w art. 2 pkt 2 Dyrektywy 2017/1564 zawierające wyrażenie *niezależnie od jakichkolwiek innych niepełnosprawności* (ang. *regardless of any other disabilities*, fr. *indépendamment de tout autre handicap*), przesądza jednoznacznie, iż wyliczenie obejmuje kilka różnych rodzajów dysfunkcji, wszystkie one są jednak formami niepełnosprawności.

projektowany art. 6 ust. 1 pkt 15 (aktualnie art. 6 ust. 1 pkt 19) Ustawy

Uwzględniono uwagi Organizacji bibliotecznych, KOIPOL oraz FCC zmierzające do przesądzenia, iż w zakresie podmiotowym dozwolonego użytku mieszczą się również wszystkie instytucje oświatowe oraz uczelnie. Nie jest natomiast możliwe na gruncie Dyrektywy 2017/1564, postulowane przez FCC, poszerzenie zakresu podmiotowego dozwolonego użytku o podmioty prywatne, niedające się zakwalifikować jako *niedziałające w celu osiągnięcia zysku* organizacje prowadzące *działalność pożytku publicznego*.

FLK uznała za pozytywny znaczny stopień odformalizowania określenia kręgu upoważnionych podmiotów. Wyraziła jednak obawę, iż mało precyzyjna regulacja może doprowadzić do nadużyć. PIK, WoM, REPROPOL oraz SKP zgłosiły uwagi dotyczące posłużenia się pojęciem *jednostek sektora finansów publicznych*. Uwag tych nie uznano za zasadne. Należy podkreślić, że pojęcie to jest pojęciem precyzyjnym, dotyczącym enumeratywnie wskazanych w przepisach podmiotów. Za bezcelowy i nieznajdujący uzasadnienia w Dyrektywie 2017/1564 należy uznać postulat PWN, PZWL, PWN WS przesądzenia w odniesieniu do takich podmiotów wymogu ich niekomercyjnego charakteru. Dyrektywa 2017/1564 natomiast wymaga, by niekomercyjny charakter miały wszelkie działania prowadzone w ramach projektowanego dozwolonego użytku, co zostało

przesądzone w treści projektowanego art. 33¹ ust. 1 Ustawy. Za nietrafne należy również uznać twierdzenie SAIW CP, ML & LTS oraz PWN WS, iż zakresem podmiotowym wyjątku powinny być objęte wyłącznie instytucje publiczne, do których głównych działań, obowiązków instytucjonalnych lub zadań realizowanych w interesie publicznym należy działalność na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji. Wymóg taki nie został sformułowany w Dyrektywie 2017/1564 w odniesieniu do instytucji publicznych. Ponadto, należy podkreślić, że instytucje sektora finansów publicznych, działają w interesie ogółu społeczeństwa, w poszanowaniu zasady równego traktowania obywateli, w związku z tym ich działania z założenia kierowane są również do osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami wskazanymi w definicji beneficjenta. Tego rodzaju doprecyzowanie należy więc uznać za całkowicie zbędne. Za zasadne uznano natomiast postulaty zgłoszone przez PIK, WoM, SAIW CP, ML & LTS, PWN WS oraz REPROPOL, dotyczące doprecyzowania pojęcia organizacji prowadzącej działalność pożytku publicznego. Uwzględniono je poprzez wyraźne wskazanie – zgodnie z treścią Dyrektywy 2017/1564 – iż zakresem przedmiotowym dozwolonego użytku objęte są wyłącznie te niedziałające w celu osiągnięcia zysku organizacje prowadzące działalność pożytku publicznego, które w ramach swoich statutowych zadań prowadzą działania na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji.

Postulat PIK, WoM oraz SKP dotyczący pojęcia komercyjnej działalności nie został uwzględniony, ponieważ w projektowanym przepisie – wbrew twierdzeniu podmiotów zgłaszających uwagi – nie posłużono się pojęciem *komercyjnej działalności* a pojęciem organizacji *niedziałającej w celu osiągnięcia zysku*, które to pojęcie, podobnie jak pojęcie *działalności pożytku publicznego* znane jest ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Natomiast postulowane pojęcie *pośrednich lub bezpośrednich korzyści majątkowych* zawarte w aktualnym art. 31 Ustawy, nie określa podmiotu-beneficjenta dozwolonego użytku, a dotyczy celu czynności dokonywanych w ramach dozwolonych form korzystania z utworu, o których mowa w tym przepisie. W związku z powyższym zasadne wydaje się pozostanie przy proponowanym brzmieniu przepisu.

W odniesieniu do zgłoszonego przez REPROPOL i SKP postulatu wyposażenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kompetencje w zakresie upoważniania określonych podmiotów do korzystania z dozwolonego użytku w drodze decyzji administracyjnej, należy stanowczo podkreślić, iż skutkowałoby to niezgodnym z Dyrektywą 2017/1564 zawężeniem zakresu podmiotowego dozwolonego użytku. Ponadto, należy zauważyć, iż autoryzacja korzystania z dozwolonego użytku przez organ władzy publicznej nie jest obecnie wymagana m.in. w przypadku korzystania z dozwolonego użytku dla dobra innych osób niepełnosprawnych (por. art. 33¹ Ustawy). Postulowana regulacja skutkowałaby więc znaczącym zróżnicowaniem sytuacji osób niewidomych i niedowidzących w stosunku do innych osób niepełnosprawnych na gruncie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

projektowany art. 6 ust. 1 pkt 16 (aktualnie art. 6 ust. 1 pkt 20) Ustawy

PIK, WoM, SAIW CP, ML&LTS, PWN WS, REPROPOL, ZAiKS oraz SKP zgłosiły uwagi dotyczące zastosowania pojęcia *modyfikacji* w definicji kopii utworu w dostępnym formacie, co zdaniem zgłaszających uwagi sugerowało możliwość dokonywania zmian w samym utworze. Projektodawca postanowił zrezygnować z tego pojęcia i zastąpić je proponowanym przez PIK, WoM i REPROPOL sformułowaniem *kopia powstała w wyniku działania niezbędnego w celu (...)*. Konsekwentnie pojęcie to wyeliminowano również z projektowanego art. 6 ust 1 pkt 20 lit. b Ustawy.

Za nietrafny uznano natomiast postulat Organizacji bibliotecznych dotyczący rozszerzenia pojęcia definiowanego na kopie *innych przedmiotów objętych ochroną* ze względu na fakt, iż pojęcie *innych przedmiotów objętych ochroną* nie jest pojęciem funkcjonującym w polskim prawie autorskim, natomiast zgodnie z projektowanym art. 101 Ustawy, projektowany art. 6 ust. 1 pkt 20 Ustawy – podobnie jak pozostałe punkty art. 6 ust 1 Ustawy – będzie miał odpowiednie zastosowanie również do przedmiotów praw pokrewnych.

Zgłoszony przez REPROPOL, KOPIPOL, FINA oraz SKP postulat zastąpienia pojęcia *kopia* pojęciem *egzemplarz* uznano za niezasadny. W przypadkach, w których prawodawca unijny posłużył się pojęciem kopii, nie ograniczając regulacji do nośników materialnych, należy posługiwać się pojęciem *kopia*, ze względu na fakt, iż pojęcie *egzemplarz* tradycyjnie rozumiane jest jako synonim kopii w formie materialnego nośnika¹. W projektowanym przepisie należy więc posłużyć się pojęciem *kopia*, w celu jednoznacznego przesądzenia, iż dozwolony użytek obejmuje zarówno analogowe jak i cyfrowe kopie utworów.

projektowany art. 33¹ ust 2 Ustawy

Uwaga Organizacji bibliotecznych oraz FCC postulująca przyjęcie wprost z Dyrektywy 2017/1564 wyrażenia *we wszelkich formach – w tym w formach dźwiękowych takich jak książki mówione oraz w formacie cyfrowym* została uznana za nieuzasadnioną. Sformułowanie to wymaga bowiem dostosowania do obowiązujących przepisów polskiego prawa autorskiego, a jego odpowiednikiem na gruncie tych przepisów jest zastosowane w projekcie wyrażenie *udostępnionych publicznie w jakiegokolwiek sposób*.

Zgłoszoną przez ZAiKS uwagę dotyczącą pominięcia zapisów nutowych, uwzględniono poprzez wyraźne wskazanie, iż zakresem regulacji objęte są również utwory wyrażone *notacją*. Pojęciem *notacji* posłużono się ze względu na fakt, iż jest to pojęcie szersze, zawierające w sobie również pojęcie *zapisu nutowego*. Uwzględniono również postulat KOPIPOL, dotyczący zastąpienia niewystępującego na gruncie polskiego prawa autorskiego pojęcia *ilustracji* wyrażeniem *utworów plastycznych lub fotograficznych*.

---

¹ E. Traple, *Raport na temat dostosowania polskiego systemu praw autorskich i praw pokrewnych do wymogów społeczeństwa informacyjnego*, s. 4 ([http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/warsztaty/_traple_\(1\).pdf](http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/warsztaty/_traple_(1).pdf)).

projektowany art. 35a Ustawy

Za niezasadną uznano uwagę PIK, WoM, SKP, PWN, PZWL, PWN WS oraz REPROPOL, dotyczącą potrzeby literalnego wskazania w projektowanym art. 35a ust. 1 Ustawy warunku *zgodnego z prawem dostępu* do utworów. Projektowana regulacja stanowi jedną z form dozwolonego użytku (projektowany art. 33¹ ust. 2 Ustawy zlokalizowany jest w Rozdziale 3 Oddziale 3 poświęconym dozwolonemu użytkowi i odsyła do Rozdziału 3 Oddziału 3¹ zatytułowanego Dozwolony użytek utworów na rzecz beneficjentów). Potwierdza to konieczność spełnienia ww. warunku jako odnoszącego się do wszystkich rodzajów dozwolonego użytku, co jednoznacznie wynika z:

1) wykładni prounijnej przepisów prawa krajowego (należy wziąć pod uwagę w szczególności wyrok w sprawie C-435/12 ACI Adam, w którym TSUE wskazał w odniesieniu do wyjątku, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. b Dyrektywy 2001/29/WE, że wyjątek ten nie obejmuje korzystania z utworów pochodzących z nielegalnego źródła; analiza orzeczenia nie pozostawia natomiast wątpliwości, że ma ono wpływ na interpretację przepisów dotyczących pozostałych wyjątków);

2) wykładni systemowej (warunek *zgodnego z prawem dostępu* wynika pośrednio z art. 35 Ustawy).

Ponadto, w obowiązujących przepisach krajowych dotyczących dozwolonego użytku nie wskazuje się tego warunku literalnie. Wprowadzenie szczególnego doprecyzowania w tym zakresie wyłącznie w odniesieniu do projektowanego dozwolonego użytku, mogłoby doprowadzić do zmiany wykładni innych przepisów, skutkującej nieuwzględnieniem kryterium legalnego źródła jako obligatoryjnej przesłanki korzystania z utworu na podstawie dozwolonego użytku, ze względu na brak jej literalnego wskazania w treści przepisu.

Nie uwzględniono również uwagi PIK, WoM, SKP, SAIW CP, ML & LTS oraz PWN WS, dotyczącej potrzeby literalnego wskazania, iż korzystanie może odbywać się jedynie na *wyłączny użytek beneficjenta*. Przyczyną nieuwzględnienia uwagi jest fakt, iż konieczność spełnienia tego warunku wynika z celu i zakresu regulacji. W projektowanej regulacji wskazano, iż rozpowszechnianie możliwe jest wyłącznie pośród beneficjentów oraz innych upoważnionych podmiotów, a korzystanie z projektowanego dozwolonego użytku realizowane być może wyłącznie w celu zapewnienia beneficjentowi dostępu do utworu.

Za niezasadną uznano uwagę PWN, PZWL, PWN WS wskazującą, iż pojęcie *rozpowszechniania* nie obejmuje pól eksploatacji wymienionych w art. 50 pkt 2 Ustawy. Należy zaznaczyć, że pojęcie *rozpowszechnianie* obejmuje wszystkie pola eksploatacji wskazane w art. 50 pkt 2 i 3 Ustawy. O takiej wykładni przesądza jednoznacznie treść art. 50 pkt 3 Ustawy, zgodnie z którą w pkt 3 wymieniono *formy rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2*. Oznacza to, iż wskazane w pkt 2 pola eksploatacji są również formami rozpowszechniania utworów. O powyższe wyjaśnienie uzupełniono również uzasadnienie projektu w części poświęconej projektowanemu art. 33¹ ust. 2 Ustawy.

Za nieuzasadnioną uznano uwagę SAIW CP, ML & LTS, PWN WS postulującą dodanie odpowiedniego dookreślenia, iż pobieranie przez upoważniony podmiot opłat z tytułu

kosztów wykonania kopii musi się ograniczać do uzasadnionych i udokumentowanych kosztów, podobnie jak ma to miejsce na przykład w odniesieniu do organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Należy podkreślić, iż pobieranie opłat przez podmiot upoważniony nie może mieć zarobkowego charakteru, co wynika jednoznacznie z projektowanego art. 33¹ ust. 1 Ustawy i może być uzasadnione wyłącznie faktycznie poniesionymi kosztami. Kwestia ta nie budzi wątpliwości na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów, a wprowadzenie szczególnego doprecyzowania w tym zakresie wyłącznie w odniesieniu do projektowanego dozwolonego użytku, mogłoby spowodować niepewność prawną w zakresie wykładni innych przepisów dotyczących korzystania z utworów na zasadach niekomercyjnych.

W ocenie PWN, PZWL, PWN WS oraz KOPIPOL art. 3 ust. 1 lit. a Dyrektywy 2017/1564 nie został wdrożony w projektowanej regulacji. Uwagę tę uwzględniono, poprzez wyrażne wskazanie w projektowanym art. 35a ust. 1 Ustawy uprawnienia do zwielokrotniania utworów przez samych beneficjentów oraz osoby działające w ich imieniu, niezależnie od dozwolonego użytku, o którym mowa w art. 23 Ustawy.

projektowany art. 35b Ustawy

SAiW CP, ML & LTS oraz PWN WS zgłosiły uwagę dotyczącą doprecyzowania projektowanego art. 35b Ustawy w celu zapewnienia zgodności z art. 5 Dyrektywy 2017/1564 poprzez *wskazanie co najmniej, że podejmowane powinny być odpowiednie kroki*. Uwaga ta została uwzględniona poprzez dodanie w projektowanym art. 35b pkt 1 i 2 Ustawy, w odniesieniu do działań podejmowanych przez upoważniony podmiot, określenia *odpowiednie*.

Nie uwzględniono uwagi Organizacji bibliotecznych, zgodnie z którą ustawodawca powinien wskazać, choćby w uzasadnieniu, przykłady działań, o których mowa w projektowanym art. 35b Ustawy. SAiW CP, ML & LTS oraz PWN WS postulowały natomiast wydanie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozporządzenia lub wypracowanie pod jego auspicjami dobrych praktyk w zakresie podejmowania przez upoważnione podmioty odpowiednich działań służących zniechęceniu do niedozwolonego zwielokrotniania oraz wykazywania należytej staranności w postępowaniu z utworami i innymi przedmiotami objętymi ochroną oraz ich kopiami w dostępnych formatach, jak również prowadzenia dokumentacji. Uwagi tej również nie uwzględniono. Dyrektywa 2017/1564 nie nakłada obowiązku podawania przykładów tych działań przez ustawodawcę. W projektowanej regulacji świadomie pozostawiono upoważnionym podmiotom w możliwym zakresie swobodę w doborze środków, którymi chcą one realizować swoje obowiązki. Należy zauważyć, że kwestia ta została wyjaśniona w uzasadnieniu.

SKP, PIK, WoM, SAiW CP, ML & LTS, PWN, PZWL oraz PWN WS zgłosiły uwagę, postulującą zobowiązanie upoważnionych podmiotów do stosowania szczególnych zabezpieczeń (w tym tzw. znaków wodnych). Uwaga ta nie została uwzględniona z uwagi na fakt, iż w przypadku innych rodzajów dozwolonego użytku podmioty korzystające nie są

zobowiązane do stosowania tego rodzaju zabezpieczeń, zaś przepisy dotyczące odpowiedzialności z tytułu naruszenia praw autorskich (art. 79 oraz art. 115 i n. Ustawy) znajdują zastosowanie również do naruszeń polegających na wykroczeniu poza zakres dozwolonego użytku określonego w Oddziale 3¹.

SKP, REPROPOL, SAIW CP, ML&LTS, PWN, PWN WS, PIK oraz WoM zgłosiły postulat ustanowienia systemu nadzoru Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego nad realizacją nałożonych na upoważnione podmioty obowiązków. Sugestię tę należy uznać za nieuzasadnioną. Systemem nadzoru Ministra nie jest objęta żadna z form korzystania na gruncie przewidzianego przez polskie prawo dozwolonego użytku, w tym m.in. dozwolony użytek na rzecz pozostałych osób niepełnosprawnych, ukształtowany dużo szerzej, niż korzystanie projektowane w przedmiotowej regulacji. Nie ma więc podstaw, by konstruować system nadzoru w odniesieniu do tak wąsko ukształtowanego dozwolonego użytku, poza tym oznaczałby on wkraczanie Ministra w kompetencje innych resortów nadzorujących podmioty upoważnione do korzystania z projektowanego wyjątku.

projektowany art. 35c Ustawy

Za niezasadną uznano uwagę PIK, WoM, REPROPOL, SKP, PWN, PZWL oraz PWN WS, dotyczącą przesądzenia o obowiązku udostępniania przez upoważnione podmioty danych określonych w projektowanym art. 35c ust. 1 Ustawy. We wskazanym przepisie zostało użyte sformułowanie *udostępnia (...) i na bieżąco aktualizuje*, które – zgodnie z zasadami techniki prawodawczej – wskazuje w sposób jednoznaczny na istnienie obowiązku po stronie upoważnionych podmiotów w tym zakresie.

Uwzględniona została uwaga SAIW CP, ML & LTS oraz PWN WS, w której zaproponowano dodanie w projektowanym art. 35c ust. 2 Ustawy wyrazu *dodatkowo* w kontekście udostępniania informacji, o których mowa w projektowanym art. 35c ust. 1 Ustawy, w sposób zwyczajowo przyjęty dla danego upoważnionego podmiotu.

projektowany art. 35d Ustawy

SAIW CP, SFP, ML & LTS, PWN WS oraz SKP zgłosiły uwagę, dotyczącą rozszerzenia katalogu podmiotów określonych w projektowanym art. 35d ust. 1 Ustawy, uprawnionych do żądania określonych informacji, o organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Uwaga ta nie została uwzględniona ze względu na brak podstawy w Dyrektywie 2017/1564 umożliwiającej takie rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do żądania przedmiotowej informacji, a także istnienie szerokich uprawnień informacyjnych dla organizacji zbiorowego zarządzania na gruncie przepisów obowiązującej ustawy z dnia 15 czerwca 2018 roku o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2018 r., poz. 1293).

projektowany art. 35e Ustawy

SAiW CP, ML & LTS, PWN, PZWL oraz PWN WS zakwestionowały dobrowolność przekazywania nazw i danych kontaktowych przez upoważnione podmioty (projektowany art. 35e Ustawy). Uwaga ta nie została uwzględniona z uwagi na fakt, iż w art. 6 ust. 1 Dyrektywy 2017/1564 jest mowa o podawaniu nazw i danych kontaktowych na zasadzie dobrowolności.

Ze względu na wskazaną powyżej dobrowolność przekazywania danych przez upoważnione podmioty, nie uwzględniono również postulatu prowadzenia przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego rejestru upoważnionych podmiotów, zgłoszonego przez PWN, PZWL oraz PWN WS.

projektowany art. 101 Ustawy

SFP zakwestionowało celowość wprowadzania w projektowanym art. 101 Ustawy wyjątku w zakresie praw pokrewnych do wideogramów. Uwaga ta nie została uwzględniona z uwagi na fakt, iż zakres Dyrektywy 2017/1564 obejmuje prawa do wideogramów (art. 3 pkt 1 Dyrektywy 2017/1564). Faktyczna możliwość realnego zastosowania projektowanej regulacji do wideogramów zostanie zweryfikowana w praktyce.

Uwaga ZAiKS dotycząca oczywistej omyłki pisarskiej, polegającej na wskazaniu art. 61 zamiast art. 6¹, została uwzględniona.

Brak systemu rekompensat

Organizacje biblioteczne oraz FCC wyraziły poparcie dla braku wprowadzenia systemu rekompensat.

Natomiast PIK, WoM, SAiW CP, ML & LTS, PWN WS, PWN PZWL, SKP oraz REPROPOL zgłosiły uwagi zmierzające do ustanowienia takiego systemu. Należy podkreślić, że system rekompensat z tytułu korzystania z dozwolonego użytku na rzecz osób niepełnosprawnych nie znajduje uzasadnienia w tradycji polskiego prawa autorskiego. Dotychczasowe przepisy nie przewidywały takiego systemu w odniesieniu do zdecydowanej większości form korzystania z dozwolonego użytku. Wprowadzenie systemu rekompensat w negatywny sposób różnicowałoby sytuację osób niewidomych i niedowidzących w stosunku do innych osób niepełnosprawnych i beneficjentów innych rodzajów dozwolonego użytku. Ponadto, na gruncie polskich realiów mogłoby stanowić czynnik hamujący wymianę kopii w dostępnych formatach, co jest niezgodne z celem Dyrektywy 2017/1564. Brak systemu rekompensat – z uwagi na ograniczony charakter korzystania z utworów w ramach tego rodzaju dozwolonego użytku – nie stanowił dotychczas zagrożenia dla rynku.

Uwzględniona została uwaga FINA, dotycząca konieczności wyjaśnienia przyczyn, dla których projektodawca nie zdecydował się na wprowadzenie systemu rekompensat w treści uzasadnienia do projektowanych przepisów.

Art. 2 projektu – ustawa o ochronie baz danych

SAiW CP, ML & LTS oraz PWN WS zgłosiły postulat rozbudowania regulacji dotyczącej dozwolonego użytku baz danych, ze względu na ryzyko nadinterpretacji projektowanej definicji *kopii w dostępnym formacie* w odniesieniu do tych przedmiotów ochrony. Ryzyko to zostało jednak wyeliminowane poprzez modyfikację definicji *kopii w dostępnym formacie*.

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU		Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych			
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO		DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym			
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia T/N	Jedn. red.	Treść przepisu w projekcie	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów poza minimalne wymogi prawa UE
Art. 1	Przedmiot i zakres stosowania Celem niniejszej dyrektywy jest dalsza harmonizacja prawa Unii mającego zastosowanie do prawa autorskiego i praw pokrewnych w ramach rynku wewnętrznego, poprzez ustanowienie zasad dotyczących wykorzystywania określonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną bez zezwolenia podmiotu uprawnionego, z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem.	N			
Art. 2	Definicje Na potrzeby niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje: 1) „utwór lub inny przedmiot objęty ochroną” oznacza utwór w postaci książki, czasopisma, gazety, magazynu lub innego rodzaju tekstu pisanego, notacji, w tym zapisu nutowego, oraz związanych z nimi ilustracji, we wszelkich formach – w tym w formach dźwiękowych takich jak książki mówione oraz w formacie cyfrowym – który jest chroniony prawem autorskim	T	Art. 33 ¹ ust. 2	Art. 33 ¹ . 2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, polegające na zwielokrotnianiu utworów wyrażonych słowem pisanym, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi lub notacją oraz związanych z nimi utworów plastycznych lub fotograficznych, udostępnionych publicznie w jakikolwiek sposób, oraz rozpowszechnianiu tych utworów, na rzecz beneficjentów, odbywa się na zasadach określonych w oddziale 3 ¹ .	

	lub prawami pokrewnymi i został opublikowany lub w inny zgodny z prawem sposób publicznie udostępniony;				
	2) „beneficjent” oznacza, niezależnie od jakichkolwiek innych niepełnosprawności, osobę: a) niewidomą; b) z niepełnosprawnością wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby funkcja wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna z funkcją wzroku osoby bez takiej niepełnosprawności, i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu jak osoba bez takiej niepełnosprawności; c) która ma ograniczoną zdolność postrzegania lub czytania i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu jak osoba bez takiego ograniczenia; lub d) która ze względu na inną niepełnosprawność fizyczną nie jest w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią, lub też skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie;	T	Art. 6 ust. 1 pkt 18 Art. 35a ust. 4	Art. 6 ust. 1 18) beneficjentem jest, niezależnie od jakichkolwiek innych dysfunkcji, osoba: a) niewidoma lub b) z dysfunkcją narządu wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby sprawność wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna z sprawnością wzroku osoby bez takiej dysfunkcji, i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisany w zasadniczo takim samym stopniu jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub c) z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisany w zasadniczo takim samym stopniu, jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub d) która ze względu na inną dysfunkcję fizyczną nie jest w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią lub też skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie; Art. 35a ust. 4. W przypadku rozpowszechniania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, wśród beneficjentów, beneficjent uprawdopodobnia istnienie okoliczności, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 18, w szczególności przez oświadczenie w formie pisemnej lub dokumentowej, przedłożenie zaświadczenia lekarskiego, orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.	
	3) „kopia w dostępnym formacie” oznacza kopię utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, wykonaną w inny sposób lub w innej formie, co zapewnia beneficjentowi dostęp do utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, w tym również umożliwia danej osobie dostęp równie skuteczny i wygodny jak ten, z którego korzystają osoby bez jakichkolwiek ograniczeń lub niepełnosprawności, o których mowa w pkt 2;	T	Art. 6 ust. 1 pkt 20	Art. 6 ust. 1 20) kopią utworu w dostępnym formacie jest kopia: a) powstała w wyniku działania niezbędnego w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu, jak ten, z którego korzysta osoba bez dysfunkcji, o których mowa w pkt 18, b) sporządzona z kopii, o której mowa w lit. a.	

				wideoqramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 61, art. 8 ust. 2, art. 35⁵-35⁹, art. 35a-35e, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80. Art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie baz danych 4) dla dobra osób niepełnosprawnych będących beneficjentami w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, odpowiednio na zasadach określonych w rozdziale 3 w oddziale 3¹ tej ustawy. <i>Przepisy obowiązujące: art. 100 pr. aut.</i>			
	2. Państwa członkowskie zapewniają, aby żadna kopia w dostępnym formacie nie naruszała integralności utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, przy jednoczesnym należytym uwzględnieniu zmian niezbędnych do udostępniania utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną w innych formatach.	T	Art. 6 ust. 1 pkt 20 <i>Art. 16 i 35 pr. aut.</i>	Art. 6 ust. 1 20) kopii utworu w dostępnym formacie jest kopia: a) powstała w wyniku działania niezbędnego w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu, jak ten, z którego korzysta osoba bez dysfunkcji, o których mowa w pkt 18, b) sporządzona z kopii, o której mowa w lit. a. <i>Przepisy obowiązujące: art. 16 i 35 pr. aut.</i>			
	3. Wyjątek przewidziany w ust. 1 ma zastosowanie jedynie w określonych szczególnych przypadkach, które nie stoją w sprzeczności ze zwykłym wykorzystywaniem utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie naruszają w sposób nieuzasadniony uzasadnionych interesów podmiotu uprawnionego.	N	<i>Art. 35 pr. aut.</i>	<i>Przepisy obowiązujące: art. 35 pr. aut.</i>			
	5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wyjątek przewidziany w ust. 1 nie mógł zostać wyłączony postanowieniami umownymi.	T	Art. 35a ust. 5	Art. 35a. ust. 5. Postanowienia umów sprzeczne z ust. 1 lub 2 są nieważne.			
	6. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że sposoby korzystania dozwolone na mocy niniejszej dyrektywy, jeżeli stosowane są przez upoważnione podmioty mające siedzibę na ich terytorium, podlegają systemom rekompensat w granicach	N					

	przewidzianych w niniejszej dyrektywie.				
Art. 4	Kopie w dostępnych formatach na rynku wewnętrznym Państwa członkowskie zapewniają, aby upoważniony podmiot mający siedzibę na ich terytorium mógł wykonywać czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. b), na rzecz beneficjenta lub innego upoważnionego podmiotu z siedzibą w którymkolwiek państwie członkowskim. Państwa członkowskie zapewniają również beneficjentowi lub upoważnionemu podmiotowi mającemu siedzibę na ich terytorium możliwość pozyskiwania kopii w dostępnych formatach od upoważnionego podmiotu mającego siedzibę w którymkolwiek państwie członkowskim lub możliwość dostępu do takiej kopii.	T	Art. 35a ust. 1-3 Art. 77 Art. 101 Art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie baz danych	Art. 35a. 1. Beneficjent lub osoba działająca w jego imieniu może zwielokrotniać utwory w celu wykonania kopii utworów w dostępnych formatach. 2. Upoważniony podmiot może: 1) zwielokrotniać utwory w celu wykonania kopii utworów w dostępnych formatach, 2) rozpowszechniać kopie utworów w dostępnych formatach, sporządzone samodzielnie lub otrzymane od innego upoważnionego podmiotu, wśród beneficjentów oraz upoważnionych podmiotów. 3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być dokonywane wyłącznie w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu, jak ten, z którego korzystają osoby bez dysfunkcji, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 18. Art. 77. 1. Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3-5, art. 20, art. 23, art. 23 ¹ , art. 27, art. 28, art. 33 ² -33 ⁵ , art. 49 ust. 2, art. 56, art. 60 i art. 62. 2. Do programów komputerowych art. 33 ¹ stosuje się wyłącznie w zakresie, o którym mowa w art. 33 ¹ ust. 2. Art. 101. Do artystycznych wykonania, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 61, art. 8 ust. 2, art. 35 ⁵ -35 ⁹ , art. 35a-35e, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80. Art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie baz danych 4) dla dobra osób niepełnosprawnych będących beneficjentami w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i	

						prawach pokrewnych, odpowiednio na zasadach określonych w rozdziale 3 w oddziale 3 ¹ tej ustawy.
Art. 5	Obowiązki upoważnionych podmiotów 1. Państwa członkowskie przewidują, że upoważniony podmiot mający siedzibę na ich terytorium, wykonujący czynności, o których mowa w art. 4, ustanawia i stosuje własne praktyki w celu zapewnienia, aby: a) wprowadzał on do obrotu, komunikował lub udostępniał kopie w dostępnych formatach wyłącznie beneficjentom lub innym upoważnionym podmiotom; b) podejmował on odpowiednie kroki służące zniechęceniu do niedozwolonego zwielokrotniania, wprowadzania do obrotu, publicznego komunikowania lub publicznego udostępniania kopii w dostępnych formatach; c) wykazywał należytą staranność w postępowaniu z utworami i innymi przedmiotami objętymi ochroną oraz ich kopiami w dostępnych formatach oraz prowadził dokumentację takiego postępowania; oraz d) publikował i aktualizował, w stosownych przypadkach na swojej stronie internetowej lub za pośrednictwem innych kanałów w internecie lub poza nim, informacje dotyczące sposobu, w jaki wypełnia obowiązki określone w lit. a)–c). Państwa członkowskie zapewniają, aby praktyki, o których mowa w akapicie pierwszym, zostały ustanowione i były stosowane w pełnym poszanowaniu przepisów, o których mowa w art. 7, mających zastosowanie do przetwarzania danych osobowych beneficjentów.	T	Art. 35b i 35c	Art. 35b. Upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podejmuje: 1) z zachowaniem należytej staranności działania, o których mowa w art. 35a ust. 2, i prowadzi dokumentację tych działań; 2) odpowiednie działania służące zniechęcaniu do niedozwolonego zwielokrotniania i rozpowszechniania kopii utworów w dostępnych formatach. Art. 35c. 1. Upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udostępnia na swojej stronie podmiotowej i na bieżąco aktualizuje: 1) wykaz utworów, których kopie w dostępnych formatach posiada, oraz informacje o rodzajach tych formatów; 2) nazwy i dane kontaktowe upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii utworów w dostępnych formatach; 3) informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w art. 35b. 2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być udostępniane dodatkowo w sposób zwyczajowo przyjęty dla danego upoważnionego podmiotu.		
	2. Państwa członkowskie zapewniają, aby upoważniony podmiot mający siedzibę na ich terytorium, wykonujący czynności, o których mowa w art. 4, przekazywał, w przystępny sposób i na żądanie, beneficjentom, innym upoważnionym podmiotom lub podmiotom uprawnionym następujące informacje: a) wykaz utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, których kopie w dostępnych formatach posiada, a także informacje o dostępnych formatach; oraz b) nazwy i dane kontaktowe upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii w dostępnych formatach	T	Art. 35d	Art. 35d. 1. Na żądanie beneficjenta, upoważnionego podmiotu lub uprawnionego, któremu przysługują autorskie prawa majątkowe, upoważniony podmiot z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje informacje, o których mowa w art. 35c ust. 1 pkt 1 i 2. 2. Informacje, o których mowa w art. 35c ust. 1 pkt 1 i 2, przekazuje się beneficjentowi w formie zapewniającej mu możliwość zapoznania się z ich treścią.		

	zgodnie z art. 4				
Art. 6	Przejrzystość i wymiana informacji 1. Państwa członkowskie zachęcają upoważnione podmioty mające siedzibę na ich terytorium, wykonujące czynności, o których mowa w art. 4 niniejszej dyrektywy oraz w art. 3 i 4 rozporządzenia (UE) 2017/1563, do podawania im, na zasadzie dobrowolności, ich nazw i danych kontaktowych. 2. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje otrzymane na podstawie ust. 1. Komisja publicznie udostępnia takie informacje online w centralnym punkcie informacyjnym oraz aktualizuje je.	T	Art. 35e	Art. 35e. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na wniosek upoważnionego podmiotu z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przekazuje Komisji Europejskiej informacje o nazwie oraz danych kontaktowych tego podmiotu. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego stwierdza w drodze decyzji, że zgłaszający informacje podmiot nie jest upoważnionym podmiotem.	
Art. 7	Ochrona danych osobowych Przetwarzanie danych osobowych prowadzone w ramach niniejszej dyrektywy odbywa się zgodnie z dyrektywami 95/46/WE i 2002/58/WE.	T	Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907, z późn. zm.)	<i>Przepisy obowiązujące: Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907, z późn. zm.)</i>	
Art. 8	Zmiana w dyrektywie 2001/29/WE W dyrektywie 2001/29/WE art. 5 ust. 3 lit. b) otrzymuje brzmienie: „b) korzystania dla dobra osób niepełnosprawnych, jeżeli korzystanie odnosi się bezpośrednio do upośledzenia i nie ma handlowego charakteru, w rozmiarze, który wynika z tego upośledzenia, z zastrzeżeniem obowiązków państw członkowskich wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 (*1);	T	Art. 33 ¹ ust. 2	Art. 33¹. 2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, polegające na zwielokrotnianiu utworów wyrażonych słowem pisanym, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi lub notacją oraz związanych z nimi utworów plastycznych lub fotograficznych, udostępnionych publicznie w jakikolwiek sposób, oraz rozpowszechnianiu tych utworów, na rzecz beneficjentów, odbywa się na zasadach określonych w oddziale 3 ¹ .	
Art. 9	Sprawozdawczość Do dnia 11 października 2020 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie na temat dostępności dla beneficjentów utworów i innych przedmiotów objętych ochroną innych niż te, o których mowa w art. 2 pkt 1, w dostępnych formatach, a także dostępności utworów i innych przedmiotów objętych ochroną dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż te, o których mowa w art. 2 pkt 2, na rynku wewnętrznym. Sprawozdanie będzie	N			

	uwzględniać rozwój w dziedzinie odnośnych technologii oraz będzie zawierać ocenę zasadności rozszerzenia zakresu stosowania niniejszej dyrektywy w celu poprawy dostępu do innych rodzajów utworów i innych przedmiotów objętych ochroną oraz poprawy dostępu dla osób z niepełnosprawnościami innymi niż te, które wchodzą w zakres stosowania niniejszej dyrektywy.					
Art. 10	Przegląd 1. Do dnia 11 października 2023 r. Komisja przeprowadzi ocenę niniejszej dyrektywy i przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie zawierające główne wnioski, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami dotyczącymi zmiany dyrektywy. Taka ocena będzie obejmować ocenę wpływu wywieranego przez systemy rekompensat przewidziane przez państwa członkowskie zgodnie z art. 3 ust. 6 na dostępność kopii w dostępnych formatach oraz ich wymianę transgraniczną. Sprawozdanie Komisji będzie uwzględniać opinie odpowiednich podmiotów społeczeństwa obywatelskiego oraz organizacji pozarządowych, w tym organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i osoby starsze. 2. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz przygotowania sprawozdania, o którym mowa w art. 9. 3. Państwo członkowskie, które ma uzasadnione powody, by uznać, że wdrożenie niniejszej dyrektywy wywiera znaczący negatywny wpływ na kierowaną do beneficjentów komercyjną dostępność utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną w dostępnych formatach, może poddać tę sprawę pod rozprawę Komisji, wraz ze wszelkimi odnośnymi dowodami. Komisja uwzględni te dowody przy sporządzaniu sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.	N				
Art. 11	Transpozycja 1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia 11 października 2018 r. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.	N				

	Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.					
Art. 12	2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej zakresem niniejszej dyrektywy.	N				
Art. 13	Wejście w życie Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Adresaci Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.	N				

